

3

**CVENERABILIS BEDAE PRAESBITERI
DE TEMPORIBVS SVIS SIVE De
SEX AETATIBVS HVIVS
SECVLI LIBER IN-
CIPIT.**

E sex huius mundi aetatibus ac septima vel octava qui & huius vitæq; celestis ac superne in comparatione primæ hebdomadis in qua mundus ornatus est aliquanta perstrinximus: nunc in cõparatione æui vnus hominis q microcosmos græce a philosophis hoc est minor mundus solet nuncupari: de

eisdem aliquanto latius exponemus.

I Prima est ergo mundi huius ætas ab Adam vsq; ad Noe: continens annos iuxta hebraicã veritatem mille. Dclvi. iuxta .lxx. interpretes. M. ccxlii. generationes iuxta vtrãq; editionẽ numero. x. quæ vniuersali est deleta diluuiõ: sicut primũ cuiusq; hominis obliuio demergere consuevit ætatem. quotus enim quisq; est qui suam recordetur infantiam.

2 Secunda ætas a Noe vsq; ad Abrahã generationibus iuxta hebraicam auctoritatem completa est. x. annis autem. cclxxii. generationibus. xi. hæc quasi pueritia fuit generis populi dei: & ideo in lingua inuenta est. i. hebreã: in pueritia nãq; homo incipit nosce loqui post infantiam quæ hinc appellata est quod fari non potest.

3 Tertia ab Abraham vsq; ad Dauid generatiões iuxta vtrãq; auctoritatem. xiiii. annos vero. Dcccclii. complectens. Hæc quedam velut adolescẽtia fuit populi dei: a qua ætate quia incipit homo posse generare propterea Mattheus euãgelista generationum ex Abraham sumpsit exordium. Qui etiam pater gentium constitutus quando mutatum nomen accepit.

4 Quarta a Dauid vsq; ad transmigrationem Babylonis habens annos iuxta hebraicam veritatem. cccc. lxxiii. iuxta. lxx. trãslationem. xii. amplius generationes iuxta vtrosq; codices. xvii: quas tamen euangelista Mattheus certi misterii gratia. xiiii. ponit. a qua velut iuuenili ætate in populo dei regũ tẽpora cœperũt. Hæc nãq; in hominibus ætas apta gubernãdo solet existere regno.

5 Quinta quasi senilis ætas a trãsmigratione babylonis vsq; in aduentũ domini saluatoris in carnẽ: generationibus & ipsa

xliii. porro. annis. Dlxxxvliii. extensa est: in qua vt graui senes-
ctute fessa malis crebrioribus plebs hebræa quassatur.

6 ¶ Sexta quæ nunc agitur ætas nulla generationū vel tempo-
rum serie certa. sed vt ætas decrepita ipsa totius seculi morte
consumenda relinqtur. Has erūnosas plenaq; laboribus mū-
di ætates quiq; felici morte vicerunt.

¶ Septima iam sabbati perennis ætate suscepti. Otauam
beatæ resurrectionis ætatem in qua semper cum domino re-
gnent expectant.

¶ Decursus ætatum earundem.

1 ¶ Prima igitur ætate seculi nascentis primaq; huius die fecit
deus lucem quam appellauit diem.

2 ¶ Secunda firmamentum cœli in medio librauit aquarū. Iphis
aquis ac terra cum cœlo superiore ac virtutibus quæ in eo con-
ditorem laudarent ante horum sex dierum exordium creatis.

3 ¶ Tertia die congregatis in suum locum aquis quæ cuncta cō-
texerant arridam iussit apparere.

4 ¶ Quarta sydera in firmamento cœli posuit. quæ nunc quātū
æquinoctiū coniectura colligimus. xii. kalen. aprilium vocatur.

5 ¶ Quinta natatilia et volatilia creauit animantia.

6 ¶ Sexta animalia terrestria. & ipsum hominem formauit
Adam. de cuius latere dormientis matrem omnium viuentiū
produxit Euā: ea quæ nunc quantum michi videtur esse credi-
bile. x. kalen. aprilii. dies appellatur. vnde merito creditur si nō
verior sententia vincit. Quod beatus Theophilus cum cæte-
ris non solum palestine sed & per multis altarum regionū epī-
scopis de pascha disputans scripsit. Eodem. x. kalen. Aprilii die
dominū fuisse crucifixum. Dicebat enim vna eademq; non so-
lum ebdomadis sed & mensis die. secundum Adam pro gene-
ris humani salute viuifica morte sopitum: de promptis elatere
suo sacramētis cœlestibus sponsam sibi sanctificare ecclesiam
volens: qua videlicet die primum Adam patrem videlicet hu-
mani generis ipse creauerat: eiq; de latere costā tollens ædifi-
cauit mulierem. cuius adiutorio genus propagaret humanum.

130 ¶ Adam annorum. c. xxx. genuit Seth cui superuixit annis.
Dccc. verū lxx. Interpretes ante natum Seth posuere annos
cc. xxx. postea. Dcc. Seth interpretatur resurrectio significans
resurrectionem Christi a mortuis: cuius mortem illatam a iu-

deis significat Abel qui dicitur luctus a fratre Cain occisus.

235 ¶ Seth annis. cy. genuit Enos cui supuixit ānis. Dcccvii. por-

ro. lxx. añ. natū Enos añ. ccv. postea apposuerē. Decvii. Enos interpretatur homo: de quo benedicitur. Iste cepit inuocare nomen domini q̄ hominum est proprium: vt suæ fragilitatis memores inuocent conditoris auxilium eorum duntaxat qui in fide christi viuētes: filii resurrectionis esse lætantur.

¶ Enos añ. xc. genuit Cainan cui superuixit añ. Dcccxy. sed. lxx añ. natum Cainan. cxc. añ. postea. Decxv. posuere. 324

¶ Cainan annis. lxx. Geñ. Malalehel. post cuius ortū vixit annis. Dcccxl. lxx. añis natū Malalehel. clxx. postea dixere. Dccxl 395

¶ Malalehel annis. lxx. genuit Lareth cui superuixit añis. Dccc xxx. lxx. annis natum Lareth. clxv. postea posuere. Dcccxxx. 460

¶ Lareth añ. clxii. genuit Enoch cui superuixit añ. Dccc. In hac generatione nulq̄ vtriq̄ codices diserepāt: hūc Enoch nonnulla diuina scripsisse Iuda apostolo attestante cōperim⁹. Sed vt beatus Augustinus dicit: non frustra est in eo canone scripturarum qui seruabatur in templo hebrei populi succedērium diligentia sacerdotum: nisi quia ob antiquitatē suspectę fidei iudicata sunt: nec vtrum hæc essent quæ ille scripsisset poterat inueniri. Vnde illa quæ sub eius nomine p̄ferūt & cōtinent illas de gigantibus fabulas quod non habuerint hoies patres recte a prudentibus iudicātur nō ipsius esse credēda. 622

¶ Enoch ante. lxx. geñ. Mathusalem: post cuius ortum ambulauit cū deo trecentis annis. lxx. añ. natū Mathusalem posuere. clxv. annos postea. cc. & bene in septima generatione. Enoch qui interpretatur dedicatio tulit a mortalib⁹ quia ciuitas electorum in sex huius seculi pro deo laborans ætatibus in septima sabbati futuri gloriam dedicationis expectat. at reprobī sola presenti sunt felicitate contenti. Cain ciuitatem quam statuit in. vii. generatione sed in primo genito Enoch filio cōsecrat. 187

¶ Mathusalem añ. clxxxvii. geñ. Lamech cui superuixit añ. Dccclxxii. Idem vsq̄ ad diluuiū. lxx. añ. natū Lamech. clxvii. ponunt annos postea. Dccc. & duos. Qui numerus: vt lector facillime videbit iuxta hebraicā veritatē. xx. annis: iuxta ipsosq̄ vero auctoritatē xiiii. añ. diluuii tēpora transit. De qua famosissima qōne doctissimi patres Hierony. i lib. qōnū hebraicę. Augustinus in lib. de ciuitate dei. xv. plenissime disputant. 874

¶ Lamech añ. clxxxii. geñ. Noe. cui superuixit annis. Dxcv. lxx. añ. natum Noe ponunt annos clxxxviii. & postea. Dlxv. in hac sola generatione summa vniuersitatis discrepat: quia xx. & iiii. añ. plus vixisse Lamech in hebreis q̄ in. lxx. transla- 1056
a iiii

torum codicibus inuenitur.

1066

¶ Noe. añ. Dc. venit Diluuiū mense secūdo. xiiii. die mensis: sane de differentia annorum inter hebræam & lxx. interprā auctoritatē: nequis nos laceret nouas mouisse questiones: legat p̄fatorum patrum memorata opuscula: & intelliget hanc iam olim notissimā fuisse distantiam: cuius originem distantie cum beatus Augustinus solertissime quæsisset dixit in libro suo scripto. c. xiii. inter alia sic. Credibilius ergo quis dixerit cum primo de bibliotheca Ptolemæi describi ista cœperunt. Tunc aliqd tale fieri potuisse in codice vno: sed primitus inde descripto vnde latius emanaret vbi potuit quidem accidere: & iam scriptoris error. Sed hoc in illa questione de vita Mathusalæ non absurdum est suspicari. Et post aliquanta recte fieri inquit: nullo modo dubitauerim: vt cum diuersum aliquid in vtriusq; codicibus inuenitur: quādo quidē ad fidē rerū gestarū vtrūq; esse non potest verum: ei lingue potius credatur vnde est in aliam per interpretes facta translatio.

¶ De ætate secunda.

¶ Secunda seculi ætate: prima huius die quæ est. xxvii. mēsis secundi egressus est Noe de arca in qua pauci. i. viii. animæ saluæ factę sunt per aquam. Quod memorans in epistola beatus apostolus Petrus: mirifice statim exponere curauit cū subiunxit: quod & vos nunc similis formæ i aluos facit baptisma: nō carnis depositio sordium: sed conscientie bonæ. Interrogatio in deum. per resurrectionem Ihesu christi a mortuis qui est in dextera dei. In aqua diluuii baptismū: in arca & his quæ continebat ecclesiam & fideles illius: in octonario animarum numero misterium dominicæ resurrectionis in cuius fide baptizamus docens esse figuratum.

1653

¶ Sem. c. an. gen. Arphaxat Biennium post diluuium: ab Arphaxat chaldeos originem duxisse Hieronymus scribit. super uixit autem Sem nato Arphaxat Dc annis. i. vsq; ad quinquagesimum annum natiuitatis Iacob.

1693

¶ Arphaxat an. xxxv. gen. Sale. hic septuaginta interpretes vnam generationem plusq; hebraicā veritas posuere dicentes. Quod Arphaxat cum esset annorum. cxxxv. genuit Cainna: qui cum. cxxx. annorum esset genuit Sale quorū translationē Euangelista Lucas hoc loco videtur esse secutus. Verum chronographi græcorum cum generationū seriem ad auctoritatem hebraicam castigassent ablata vna generatione Cainan. Nec

tamen numerū annorū in generationibus quos cum eis habue-
re cōmunes: ad eorum auctoritatē: castigare curassent: ppriam
secuti auctoritatem: dederunt huic ætati annorum sumā mi-
norem quidem. lxx. translatorum editione an. cxxx. sed hebrai-
ca veritate annis. Dc. & l. maiorem. i. annis. Dcccc. & xlii. vixit
autem Arphaxat post natum Sale annis. ccc. & tribus. Cui tm̄
lxx. post natum Cainan scribunt annos. cccc. xxx. & Cainan
post natum Sale. cccc. xxxviii.

¶ Sale an. xxx. gen. Heber cui supuixit an. cccc. iiii. lxx. an. na-
tum Heber posuere annos. cxxx. postea. ccccxxx. ab hoc Heber
hebræorum nomen & genus oritur.

¶ Heber an. xxxiii. gen. Salech cui superuixit annos. ccccxxx.
lxx. an. natū Salech. an. posuere. cxxxiiii. postea cclxx. Salech
interpretatur diuisio cui propterea tale nomen imposuere parē-
tes: quia tempore natiuitatis ipsius terra per linguarum confu-
sionem diuisa est. cuius diuisionis Arnobius rhetor in exposi-
tione psalmi. c. iiii. ita meminit. Sem primo genito Noe pars fa-
cta est a persida & bactris vsq; in Indiam longe: & vsq; rinoco-
rutas que spatia terrarum habent linguas sermone barbarico
xx. & vii. In quibus linguis gentes sunt patriarum: quadrige-
tæ & sex: non diuersarum linguarum: sed vt dixi diuersarum
patriarum. verbi gratia cum vna lingua latina sit: sub vna lin-
gua diuersæ sunt patriæ Brutiorum Lucanorum. Apulorum.
Calabrorum picentum tuscorū: et his atq; huiusmodi similia
sindicamus. Cham vero secūdus filius Noe arino corutis vsq;
Gadira habens linguas: sermone punico: a patre Garamatum
Latino a parte boreæ Barbarico a parte meridiani: æthiopum
& ægyptiorum ac barbarorum interio vario sermone. xx. dua-
bus linguis in patriis. cccxc. & iiii. Iapheth autem tertius a me-
dia vsq; Gadira ad boream habet autem Iapheth flumen tygri-
dem: qui diuidit mediam & babiloniā impatriis. cotis sermo-
ne vario in linguis. xx. & tribus. fiunt ergo omnes simul lin-
guæ. lxx. duæ. patriæ autem generationum mille quæ intripar-
tito seculo. hoc ordine site sunt habet vt diximus Iapheth flu-
men Tygridem qui diuidit mediam & babiloniam. Sem autē
Eufratem. Cham vero Geon qui vocatur Nilus.

¶ Phalech an. xxx. gen. Reu. cui superuixit an. ccix. lxx. añ. na-
tum Reu. cxxx. annos ponunt postea. ccviii. his temporibus
primum templa constructa: & quidam principes gentium tan-
q̄ dii sunt adorati.

1713

1717

Arno-
bius

1787

- 1819 ¶ Reu an. xxxii. gen. Seruch. cui superuixit añ. ccvii. lxx. añ. Scytharū regnum exoritur. ¶ Seruch añ. xxx. gen. Nachor. cui superuixit añ. .cc. lxx. añ. 1949 Egyptio rū regnū inchoat. ¶ Nahor an. xxix. gen. thare cui superuixit añ. cxix. lxx. annis natum Thare ponunt an. lxxix. post. cxxix. Assyriorū sycinorumq; regnū nascitur: his primū bello illis aegi alio regnante. 1878 Assyriorū sycinorū q; regna nascūtur ¶ Thare an. lxx. gen. Abraham cui superuixit. cxxxv. an. hactenus secūda sæculi ætas ptenditur cuius tota serie recens ætas beatus Augu. in libro de ciuitate dei. xvi. capite. x. hoc modo conclusit: fiunt itaq; annia diluuiō vsq; ad Abraham. M. lxxii secundum vulgatam editionem hoc est interpretū .lxx. in hebreis codicibus longe pauciores annos perhibent inueniri: de quibus rationem aut nullam aut difficillimam reddunt:

¶ De tertia ætate.

- 2025 ¶ Tertia mūdi ætas a Natiuitate coepit Abraham patriarche qui. lxxv. annorum cum esset relicta gente patria ad Imperium dei venit in terra chanam: accipiens promissionē nascituri de suo semine saluatoris: in quo benedicerentur omnes gentes simul & se ipsum ingentem magnam esse futurum. Quarum vna spiritalis altera est promissio carnalis. His temporibus Ninus & Sæmiramis Assyrii regnant.
- 2034 ¶ Abraham añ. lxxxvi. genuit Ismahel: aquo Ismahelitæ genuit aut Ismahel. xii. Duces. & vixit añ. c.
- 2048 ¶ Idem Abraham añ. c. genuit Isaac. qui primus & solus in tota veteris testamēti serie legitur. Octaua die circūcisus. Quod nō sine magno misterio priuilegiū est filio pmissionis donatū.
- 2108 ¶ Isaac añ. lx. genuit Esau & Iacob patriarchas Idūæ & Israeliticę gentis. post quorum ortum vixit añ. c. xx. His temporibus primus apud Argos regnauit Inachus an. quinquaginta cuius filiam Io ægyptii mutato nomine Isidem colunt.
2238. ¶ Iacob añ. c. xxx. descendit in ægyptum in animabus. xx. huius temporibus Memphis in ægypto ab Ape Argiuorum rege condita. Spartha quoq; a partho filio Phoronci regis argiuorum conditur.
- 2453 ¶ Habitatio filiorum israel qua manserunt in ægypto fuit ccccxxx. annorū quibus expletis eadē die egressus est omnis exercitus domini de terra ægypti: vt scriptura testatur exod. i.

Quorum tamen summam annorum chronographia. lxxv. an-
no natiuitatis Abraham quādo terram repromissionis intra-
uit: computant: sequentes editionem. lxx. interpretum quæ
dicitur habitatio autem filiorū israel. q̄ habitauerunt in egyp-
to & in terra chanaan: ipsi & patres eorum annis. ccccxxx. quā
necessario sequenda & ipsa hebraica veritas ostendit. Quæ
narrat Caath filium leui: quem natum esse constat in terra cha-
naan vixisse annos. cxxxiii. & filium eius Amiram patrē Moi-
si annos. cxxxvii. Et ipsū Mosen. lxxx. fuisse annorū tempo-
re egressionis de egyp̄to. Qui nimirum horum summum an-
norum constat. cccc. & xxx. Implere non posse Annuit autem
horum translationi & apostolus cum ait. Abraham dictæ sunt
promissiones & semini eius: non debet ex seminibus quasi in
multis sed quasi in vno & semini tuo qui est christus. Hoc au-
tem dico testamentum confirmatum a deo: quæ post quadrin-
gentos & triginta annos facta est lex: non irritum facit ad eua-
cuandas promissiones patrum

☉ Moses annis .xl. eductum ex ægypto regit populum israel
in deserto quorum primo anno tabernaculum domino con-
struxit. Et septem mensibus opus perficiens mense primo anni
secundi prima die mensis erexit. Hucusq̄ vt Eusebius comme-
morat. v. libri Mosi continent gesta annorum. iiii. Dcc. xxx. se-
cundum. lxx. seniorum interpretationem. Quot vero annos
huius temporis hebraica veritas contineat. Iosephus in primo
contra Appionem grammaticum lib. ita commemorat. Neq̄
igitur innumera apud nos habentur volumina inter se inuicē
discordantia: sed duo tm̄ & .xx. sunt libri qui omnium tempo-
rum seriem cōtinent: qui & iuste creduntur diuinitus inspirati
Ex quibus quinq̄ sunt Mosi continentes leges vitæ: & succes-
sionis humanę profapiam vsq̄ ad ipsius Mosi terminum con-
tinentes qui Paulo minus ad. iiii. annorū cōtinentiam gerunt.

☉ Iosue an. xxvi. regit populum israel vt Iosephus doce. nam
scriptura sancta quot fuerint anni ducatus illius tacet. Quare
vero Eusebius in chronicis .xxvii. posuerit infra dicemus. Pri-
mo autem sui ducatus anno Iosue primo mense: decima die
mensis populum impate: factō Iordanis Alueo in terram
repromissionis induxit: quo videlicet anno vt in chroni-
cis prefati Eusebii reperimus. Principium erat quinquagesi-
mi primi iubilæi secundum hebreos .i. anni. ii. D. erant Ab
initio mundi completi: singulis iubeliorum ordinibus per

2493

2519

- quinquagenos annos deputatis. At vero hanc temporis huius
 esse summam nostra inquisitione quaque inuenire voluit. Constat
 .n. quia inde ad diluuium usque. Dcl. fuere anni. Inde ad Abraham
 .cc. qui. lxxv. erat annorum quando promissionem dei accepit
 promissionis anni. ccccxxx. ducatus Mosis anni. xl. qui perfectio
 numerus non. II. D. sed septem minus. i. IIccccxliii. ut primo
 tauimus annos implent.
- 2559 ¶ Oathoniel an. xl. de tribu Iuda: primus israel Iudex domino iu-
 bente constituitur: huius temporibus primis filii israel seruoque
 Cusan Rasataim regi Mesopotamiae octo annis.
- 2639 ¶ Aorh an. lxxx. filius gera: filii Gemim qui utraque manu ute-
 batur pro dextera: in primis seruiuit illis Eglon regi Moab
 an. xviii. donec cum ipse percussio Eglon liberauit. Hoc tempore
 Cyrene ciuitas condita est in Iybia.
- 2679 ¶ Deborra an. xl. prophetissa de tribu Ephraim cum Barach
 de tribu neptalim cuius initio ducatus oppressit filios israel Ia-
 bin rex Canaan. xx. annos qui regnabat in Asor sed occiso ab
 israel. principe militiae eius risara humiliatus tandem ac dele-
 tus est. Hoc tempore Miletus condita.
- 2719 ¶ Gedeon an. xl. ex tribu manasse: sub quo seruiuit israel Ma-
 dianitis & Amaletitis. vii. annis. Sed Gedeon pugnante libera-
 tus est. Tyrus condita an. templum Hierosolimorum annis. cclx.
 ut scribit Iosephus.
- 2819 ¶ Abimelech an. tribus filius Gedonis qui regnabat in sicem
 Hercules Ilion vastat.
- 2743 ¶ Tola an. xxiii. filius Phoa patrum Abimelech vir de Isachar
 qui habitabat in sanir montae ephraim. Bellum laphitarum & cen-
 taurorum quos scribit Palefatus primo de incredibilibus libro
 nobiles fuisse equites thessalorum in Troia post Laomedon-
 tem regnauit Priamus.
- 2767 ¶ Iair annos. xxii. ex tribu Manasse. Hercules agonem olym-
 piacum constituit. a quo usque ad primam olympiadem suppu-
 tantur anni. cccc. xxx.
- 2777 ¶ Iepthe galadites annos. vi. Philistini & Ammanite depri-
 munt israel: ex quibus Ammanite debellantur abiepte qui in
 libro iudicum ab aetate Mosis usque ad semetipsum ait sub pu-
 tari annos. ccc.
- 2780 ¶ Abessan debethleem annos. vii. Agamennon imperat My-
 cenis annis. cxxxv. cuius anno. xv. Troia capitur.
- 2790 ¶ Achialon zabulonitis annos. x. hic cum annis. x. fuis in. lxx.

interpretibus non habetur: pro quorum dāno supplendo Eusebius Iosuae filio Nun. Samuheli & Sauli quorū annos scriptura non docet plures q̄ in Iosepho legebat: adnotauit: quate nus ab egresso israel ex ægypto vsq; ad ædificationem templi cccc.lxxx. annorum summam scriptura predicat habere.

¶ Labdon de tribu Ephraim ānos.viii. Huius anno.iii. Troia capta est completis a primo anno cecropis qui primus apud Atticam regnauit annis.cccclxxv.a quadragesimo autē & tertio regni Nini Assyriorum regis annis .Dccc.xxxv. Mortuo Labdon seruiuit israel philisteis añ.xl.

¶ Sanfon de tribu Dan annos.xx. haftenus iudicum liber tēpora signat habens annos .ccxcix. Iudices autem.xii.Latinis qui postea Romani nuncupati sunt: potest tertium annum captiuitatis troiæ: siue vt quidam volunt octauum: regnauit Aeneas annis tribus: post quem Ascanius annis.xxxviii. Ante æneam ianus saturnus: picus: faunus: Latinus: in Italia regnarunt annis circiter.cl. Ascanius ænee filius Albā urbē cōdidit.

¶ Heli sacerdos annos .x. in Hebreorum libro.xl. anni inueniuntur in.lxx. autem interpretatione.xx. Hectoris filii Ilion ceperunt expulsis antenoris posteris: heleno sibi subsidium ferente. latinorum tertius Siluius æneæ filius regnat annis.xxix Qui quia post mortem patris: editus ruri fuerat educatus: & Siluii & post humi nomen accepit: aquo omnes albanorum reges Siluii vocati sunt. Reges siconis defecerunt qui ab Aegea leo vsq; ad zeuxippū regnauerunt annis.Dcccclxxii.post quos sacerdotes carnis constituti sunt.

¶ Samuel ānos.xii.vt docet Iosephus: In scriptura enī sancta q̄ diu preuerat minime pater: ab hoc tempora prophetarum incipiunt: latinorū quartus Aeneas siluius regnat annis.xxxi.

¶ Saul primus hebræorum rex annis.xx.huius quoq; in canonica scriptura habetur mentio:& in antiquitatibus Ioseph tempus regni notauit. In lacedæmone regnauit primus Euristeus annis.xlii. Corinthi primus Alethis annis.xxxy.

¶ De quarta ætate.

¶ Quarta mundi ætas non solum cum inchoato Iudæe gentis Imperio: sed cum in nouata promissione que patribus olim data est: imperii cristiani sumit exordium iurante domino Dauid veritatem de fructu ventris eius:& sedere sup sedem eius.

¶ Dauid primus ex tribu Iuda Rex annis.xl.Latinorum quintus latinus Siluius annis.l. Ephesus condita ab Andronico.

2798

Sanfon
2818
Latini q̄
postea ro
mani di
cti sunt
Aeneas.
Ascanius
Ianus.
Saturnus
Picus.
Faunus.
Latinus.
Heli sa
cerdos.
1858
Ilium
Siluius.
2870
2870

2930

- Carthago cōdita est vt quidā volunt a Carcedone tyrio Vtūo
 alii a Didone filia eius annis.cxl.iii. post troianum excidium.
- 2970 ¶ Salomon filius Dauid añ.xl. qui quarto regni sui anno mē
 se secundo templa domino ædificari cœpit in hierusalem: col-
 lectis ab egressu israhelis ex ægypto annis ccclxxx.vt regum
 quisq; liber testimonio est. Quod in figuram vniuersi tēporis
 quo in hoc seculo xpi ædificatur ecclesia: quē in futuro perfici
 tur. vii. annis perficit & septimo octauī anni mense dedicauit.
 Latinorum sextus Alba Siluius Siluii Aeneę filius regnat añ.
 xxxix. regina Saba venit audire sapientiam Salomonis.
- 2987 ¶ Rhoboam filius Salomonis añ. xvii. hieroboam de tribu e-
 phraim separauit. x. tribus a domo Dauid & a domino in figu-
 ram hæreticorum: qui suos sequaces a christo & ecclesia segre-
 gant. Huius quinto anno Sefac rex ægypti veniens hierosoli-
 mam templū spoliavit. Latinorum septimus ægyptus Siluius
 Albæ superioris regis filius regnat annis. xxiiii. Samus condi-
 ta & Smyrna nimum in modum ampliata.
- Sefac. ¶ Abiam filius roboā añ. III. hic pugnantem contra se hiero-
 boam superauit: occisis de exercitu eius milibus quingentis:
 eo quod sperasset in domino.
- 2990 ¶ Afa filius Abiam añ. xli. ab hoc cōductus Benedab rex sy-
 rię damasci contra israhel percussit omnem terram neptalim.
 Latinorum octauus capis Siluius ægypti superioris regis fili⁹
 regnat añ. xxviii. Afa Idola destruit templū mundat. Egredien-
 tem cōtra sezara æthiopem cum suo sternit exercitu. Aniri rex
 israhel emit montes samarię a somer duobus talentis argenti
 & ædificat eam debet helhurico instaurat.
- 3031 ¶ Iosaphat filius Afa. añ. xxv. Helias Thefbithes tres semis an-
 nos pluuiam continuit propter peccata Ahab & populi israhel:
 & inter cætera magnalia heliseum filium Saphat: qui erat de
 Abel maula pro se vnxit prophetam latinorum: nonus capen-
 tus Siluius superioris regis filius Capys regnauit añ. xiii. post
 quem filius eius Tiberinus simul añ. viii. aquo & fluuius appel-
 latus est Tyberis qui prius Albula dicebatur post quē Agrippa
 simul filius eius añ. xl. Iosaphat fecit rectum coram domino.
- Benedab ¶ Ioram filius Iosaphat añ. viii. helias curru igneo rapitur qua-
 si vsq; in cælum & Heliseus heres prophetie derelictus primo
 miraculo aquas hiericho sanat. In diebus Ioram recessit Edō
 ne esset sub Iuda: & constituit sibi regē. Ambulauit autē Ioram
 in viis domini Achab filia quippe Achab erat yxor eius.
- 3064

¶ Azarias filius Iorā anno vno. Ionadab filius Rechab clarus 3065
habetur. Azariā cum filio suo Ioas & nepōte Amasia ob onor=
mitatē scelerū: & quia nec patrē filiū ve quispiā eorū bonū ha=
bebat. euāgelista Matthe⁹ a dñi saluatoris genealogia secludit.

¶ Athalia mater Azarie an. vi. quæ videns interfectū ab Hieu 3071
rege israel filium suum Azariā. Interfecit oēm stirpem regiam
domus Iorā preter solum Ioas filiū azariæ quē Iosabeth foror Iosabet
Azariæ vxor Ioade pontificis furata est de medio filiorū regis
cū interficerentur in .lxx. interpretib⁹. vii. an. regnasse Athalia
narratur.

¶ Ioas filius Azariæ an. xl. iste bono principio: & sine vsus pes 3111
simo in principio sui regni templū innouat in extremis inter
cætera facinora zachariā filiū Iade tutoris quondā ac regnifi=
catoris sui inter templū & altare lapidari p̄cepit. Quā ob meri=
torū gratiā dñs in euangelio filiū Barachie idē benedicti dñi
cognominū. latinorū. xii. mus filiū Agrippe superioris regis
filius regnauit annū. xix. qui presidū albanorū inter montes
vbi nūc Roma est posuit: hui⁹ filius fuit Iul⁹ pauus Iulii p̄culi
qui cū Romulo Romani cōmigrans fundauit Iuliam gentem.

¶ Amasias filius Ioas añ. xxviii. Heliseus propheta defun= 3140
ctus sepelitur in Samaria Azahel rex Syriæ a slixit israel. lati=
norum. xiii. Auentinus filius Remuli superioris regis maior fi=
lius: regnauit añ. xxvii. atq; in eo mente qui nunc pars vrbis
est mortuus ac sepultus æternū loco vocabulum dedit.

¶ Azarias qui & ozias filius Amasiæ añ. lii. Assyriorū trigeli= 3193
mus sextus Thonos concoleros q vocat gręcę Sardanapalus
Tharsum atq; Anchialem cōdidit: & in proelio victus ab Ar=
boto medosēmc incēdio concremauit: vsq; ad id tēpus fuisse
reges Assyriorum historia refert & fiunt simul anni. cxvii. Om=
nes autē anni regni assyriorum a primo anno Nini supputātur
in. ccxl. latinorum. xiiii. procas simul Auentini superioris regis
filius regnauit an. xxiiii. postquē. xv. Amul⁹ simul añ. xliiii. Ab
arces medus Assyriorum Imperio destructo regnum in medos
transulit. Vbi primitus ipse regnauit añ. xxviii. Macedonū re=
gnum inchoat. primū habens regē Caranū añ. xxviii. Lacedæ=
moniorū reges deficient. Lydorum incipiunt.

¶ Ioatham filius ozia an. xvi. olympias prima ab heliēsisbus 3027
constituitur post troianū excidiū annis. ccccv. Remus & Ro=
mulus generantur martæ & Ilia. Ioathā Inter cætera virtutū
bonarū opera portā domus domini sublimissimā ædificauit

Finit Ac=
syriorū re=
gnū Me=
dorū in=
choat.

Quæ in actibus apostolorum speciosa vocatur. Omnes siquidem portæ templi in terra fuerunt excepta speciosa quæ pendebat: quæ ab hebræis porta vocabatur Ioatham.

3224

¶ Achaz filius Ioatham an. xvi. ab hoc conductus theglath Phalassar rex Assyriorum Rasin regem syriæ interfecit: & habitatores Damasci transtulit Cyrenas. Roma condita in monte palatino. .xi. kalen. Maii. a geminis Remo & Romulo filiis Rheg Siluæ: quæ erat filia numitoris fratris regis a mulii vrgo vestalis sed constuprata consualibus ludis: Sabinæ raptæ anno ab vrbe condita tertio: Remus rutro pastorali a fabio Romuli duce occisus.

3253

¶ Ezechias filius Achaz annis. xxviii. huius anno sexto Salmassar rex Assyriorum capta Samaria transtulit israel in assyrios: in cuius regno primo Hieroboam steterat annis .ccc. lx. Mortuo Romulo qui. xxxviii. annis regnavit per quinos dies senatores temp. rexerunt: atque ita vnus expletus est annus post quos Numa Pompilius annis. xli. qui capitolium a fundamentis ædificauit.

3038

¶ Manasses filius Ezechiaë annis. lv. hic ob scelera sua cathenatus: & in compedibus in babyloniam ducitur: sed ob pœnitentiam: & preces restituitur in regnum Romanorum. Tertius Tullus hostilius regnavit annis. trigesima secunda qui primus regnum Romanorum purpura & fascibus vsus est: et adiecto monte cellio urbem ampliauit.

Tullus
regñ.

3310
Histrus
ciuitas
cõdita.

¶ Amon filius Manasse annis. xl. in hebraicaveritate duobus annis: in septuaginta legitur regnasse. duodecimus Histrus ciuitas in ponto cõdita. Amon a seruis suis interficitur.

3341

¶ Iosias filius Amon annis. xxxi. hic mundata iudæa & Hierusalem temploq; iam innouato: post abiectas idolatriæ fœdes. pascha domino celeberrimum facit. xviii. año regni sui: & cum Nechaone ægyptiorum rege congressus occiditur in cãpo mageddo: quæ nunc a maximiani polis vocatur. Romano rum quarto. Ancus Marcius numæ ex filia nepos regnavit. annis. vigesimotertio qui auentinum montem & ianiculum vrbi addidit: & supra mare decimosexto ab vrbe miliario Hostiam condidit.

Ancus
regñ.

¶ Post quem Tarquinius priscus annis. xxxvii. qui circum Romæ edificauit: numerum senatorum auxit. Romanos ludos instituit muros & cloacas ædificauit: Capitolium extruxit. In hebræo .xxx. añ. regnasse Iosias in. lxx. interp. xxxii. legitur.

Sed & Eusebius inter regnū eius & Ioachim aliū de suo adii-
cit annū per menses bis ternos : quibus Ioachaz vel Ioachim
regnarunt. Verū quid veritas habeat Hieremias pandit qui se
a. xiii. anno Iosif vsq; ad annū quartum loachim. xxiii. annis
pphetasse perhibet: & Nabucdonosor quarto anno Ioachim
regnare cōpisse. xviii. autem regni eius ante Hierusalem fu-
isse destructam.

¶ Ioachim filius Iosif an. xi. post Iosifā regnavit Ioachaz fili⁹ 3352
eius tribus mēsisibus; quem Neacho vincitū ducens in ægyptū
Ioachim constituit regem. Hutus anno tertio Nabucdonosor
capta Hierusalem & plurimis captiuatis in qbus erant Daniel:
Ananias: Azarias: & Misahel: partem vasorū templi Babylo-
niam transfert. a quarto Ioachim anno scriptura regnū. Na-
bucdonosor cōputat: qui ex eo non solum chaldeis & Iudæis
sed & assyriis ægyptiis moabitis aliisq; innumeris gentibus
incipit regnare Ioachim qui & Iechonias fi. Ioachim mēsisibus
tribus ac diebus. x. hic circumdata a chaldeis Hierusalem exiit
ad regem babylonis & mater eius & deductus est in babylonē
cum populo suo anno. viii. regni Nabucdonosor.

¶ Sedechias qui & Mathiam filius Iosif an. xi. huius anno 3363
. xi. regis autē babylonis. xviii. Iudæa captiuata in babylonā:
& templum domini incensum est anno ex quo fundari cōepit
cccc. xxx. qui autem reliqui fuerūt Iudæi transfugerunt in æ-
gyptum: qua post annos. v. percussa a chaldeis in babyloniam
Iunt & ipsi transmigrati.

¶ De quinta ætate.

¶ Quinta mūdi ætas ab exterminio cōepit regni Iudaici qđ
iuxta prophetiam Hieremie. lxx. annis petmanlit.

¶ Anno decimoquarto postq̄ percussa est ciuitas qui est. xxv. 3377
annus transmigrationis regis Ioachim: cum quo: & Ezechiel
captiuatus est. ipse Ezechiel in visionibus dei adductus in ter-
ram israel: vidit renouationem ciuitatis ac templi cærimonia-
rūq; eius. Romanorū. vi. Seruius tullius regnavit añ. xxxviii.
qui tres montes vrbi addidit. Quirinalem: æsquilinum: vi-
minalem: fossas circum muros duxit: census romanorum ci-
uium primus instituit.

¶ Anno. xxvi. post euersionem hierosolymarum qui est ānus 3389
xxxvii. trāsmigrationis regis Ioachim subleuauit Euil Mero-
dach rex babylonis anno quo regnare cōperat: caput Ioachim
regis iudæ de carcere: exposuit thronum eius super thronum

b i

regum qui erāt cum eo in babilone. Meminit huius temporis adhuc futuri propheta Hieremias ita scribens. Ecce ego mittam & assumā vniuersas cognationes aquilonis ait dominus. Et ad Nabucodonosor regem babilonis seruū meum & adducam eos super terram istam & super habitatores eius: & super omnes nationes quæ in circuitu illius sunt: & interficiam eos & ponam eos in stuporem & in sibilum & in solitudines semperiternas: & seruient omnes gentes isti regi babilonis. lxx. an. Cūq; impleti fuerint anni. lxx. visitabo super gentem babilonis & super gentem illa dicit dominus: iniquitatem eorum: & super terram chaldeorum & ponam illam in solitudines semperiternas: & alibi scribens: ad transmigracionem quā transfuderat Nabucodonosor de Hierusalem in babilonem cum Iechonia rege. Cum cœperint inquit impleri in babilone. lxx. anni visitabo vos & suscitabo super vos verbum meum bonū: & reducam vos ad locum istum ait dominus. rursus eiusdem temporis iam preteriti verba dierum ita recordantur. Si quis euaserat gladium ductus in babilonē seruiuit regi & filiis eius donec imperaret rex persarum Et completeretur sermo domini ex ore Hieremig: & celebraret terra sabbata sua cunctis. n. diebus desolationis ægit sabbatū vsq; dñi cōplerentur. lxx. anni. Anno autem primo Cyri regis persarum ad explendū sermōnem domini: quem locutus fuerat per os Hieremiæ. Suscitauit dñs spiritum Cyri regis persarum &c. Quibus verbis ostenditur quia vastata chaldei iudæi non vt assyrii in Samariā alios misere colonos: sed desertam reliquere terram donec ipsi post añ. lxx. in eam redire iudæi. Consentit his Iosephus ia. x. anti quitatum libro. scribens templum & hierusalem & omnem iudæam. lxx. annis permansisse desolatam. Qui rursus enumerando reges babilonis. Si tamen ipse sic scripsit & non codex fallit mēdosus. Centum fere annos ab euerfa Hierusalem vsq; ad euerfionem regni chaldeorū facit colligi. scribit enim post Nabucodonosor: qui teste scriptura sacra. xxv. post euerfam hierusalē vixit annos Euilmerodach filiū eius regnasse añ. xviii. Post quem Hegesar filium eius annis. xl. cui successisse filium eius Labosordach. mensibus nouē. Hoc defuncto ad Balthasar qui Naboan nuncupatur transisse imperium qui cum iam .x. & .vii. regnauisset annis captam a Cyro persarum & Dario medorum rege babiloniam persequitur. Darius autem Astygas filius qui babiloniorū destruxit imperium cum Cyro co-

gnato suo. agebat annum.lx.& secundum cum babylon fuisset in vasa: qui tamē alio nomine vocabatur a græcis Danielem prophetam sumens ad se in mediā duxit & omni cum honore celebravit. Huius Darii Daniel ipse ita meminit. In anno primo Darii filii Asueri de semine medorum: qui imperavit sup regnum chaldeorum. Ego Daniel intellexi in libris numerum annorum de quo factus est sermo domini ad Hieremiam prophetam vt completetur desolationes Hierusalem.lxx.añ. Eusebius interp. lib.xxx.añ. ab euerfione hierusalē vsq; ad initium Cyri regis persarum. Iulius at Africanus.lxx.computat. porro Hierony. in expositione prophetæ Danielis ita dicit. Tradūt iudæi huiuscemodi fabulam vsq; ad.lxx. añ: quo Hieremias captiuitatem populi iudæorum dixerat esse soluendā. De quo & zacharias in principio voluminis sui loquitur irritam putās dei pollicitationem Balthasar: falsumq; promissum versus in gaudiū fecit grāde cōiuiiū insultās quodāmodo spei iudeorū: & vasis templis dei. Sed statim vltio consecuta est.

Hebri

¶ Persarū primus Cyrus regn. añ. xxix. hic vt impleretur verbum dñi ex ore Hieremiæ primo sui regni anno laxata hebreorum captiuitate. l. ferme hominū milia regredi fecit iudæā: restituēs eis vasa templa domini aurea & argentea. v. cccc. Qui congregati in hierusalem mense septimo ædificauerunt altare & a primo die mensis eiusdem coeperunt offerre holocaustum domino. Anno autem secundo aduentus sui mense secundo tēpli fundamenta iecerunt. Anno incensionis eius iuxta Africanū. lxxii. Iuxta autem chronica Eusebii. xxxii. sed impediētibus samaritis intermissum est opus vsq; ad annum Darii secundum qui etiam Asueri in regno. Et Artaxerxis scripserunt accusatiōē aduersum iudæos: & rescripsit Artaxerxes ne ædificaretur Hierusalē. Romanorū. vii. Tarquinius regn. añ. xxxv. Qui cā Sex. Tarquini iunioris filii sui. qui Lucretiam corruerat a regno expulsus est.

3423

740

Regnat romæ tarq. sup.

¶ Cambyfes Cyri filius añ. viii. hic deuicta Aegypto cūctam eius religionem abhominatur cæremonias eius & templa desposuit: babylonem in ægypto ædificauit. Hunc aiunt ab hebræis secundum Nabucdonosor vocari. Sub quo Iudith historia conscribitur.

3431

¶ Tres magi mēsis. vii. Iesus sacerdos magnus & princeps gētis zorobabel aggeus zacharias & Malachias pphetæ clarescunt: Pythagoras physicus philosophus clarus habetur.

3432

b ii

CDarius añ. xxxvi. inter Darium & Cambisen regnasse duos fratres magos in libris chronicorum Eusebii repperimus. Verum Hieronymus in expositione Danielis scribit potest Cambisen Smedem magnum regnasse Qui pantapten inquit filiam Cambisi duxit vxorem. Qui cum a. vii. magis fuisset occisus & in locum eius Darius suscepisset imperium Eadem pantaptes nuplit Dario: & ex eo Xerxen filium genuit. Secundo anno Darii. lxx. captiuitatis Hierusalem annus impletur: vt vult Eusebius testem adhibens zachariam prophetam: apud quem secundo Darii anno loquitur angelus. Domine exercituũ vsq; quo tu non misereberis Hierusalem & vrbium Iuda quibus iratus es. iste. lxx. annus est.

CItem quarto Darii regis anno dicit Idem propheta cum ie iunaretis & plangeretis per hos. lxx. annos Nunquid ieiuniũ ieiunastis mihi. Sexto Darii anno Templi ædificatio completur: die tertia mensis Adar qui est. xl. sextus annus ex quo eius sub Cyro fundamenta sunt iacta. Vnde in euangelio dicitur Iu dei. cxl. & in annis ædificatum est templum hoc. Coeperunt autem ædificare anno secundo Darii mense sexta die. xxiiii. Et anno sexto vt dictum est mense. xii. die tertia compleuerunt ex quo apparet opus templi: & antea non parua ex parte per actũ Annos aut. xx. a destructione illius vsq; ad pfectam restaurandi licentiã esse cõputandos. Pulsis vrbe regibus cõparauerunt añ. ccxliiii. vix vsq; ad. xv. lapidẽ Roma tenebat imperiũ. Romæ post exactos reges primũ cõsules a Bruto esse coeperũt. Deinde tribuni plebis ac Dictatores. Et rursus cõsules remp. obtinuerunt per annos ferme. ccclxiiii. vsq; ad Iuliũ Cæsare: qui primus singulare arripuit imperium olympiade. clxxxiiii.

CXerxes filius Darii añ. xx. hic egyptum q̃ a Dario discesserat capit & aduersus græciam pugnaturus. Dcc. milia armatorum de regno: &. ccc. de auxiliis: rostratas & iam naues mille ducẽtas: onerarias aut tria milia numero habuisse narratur. Attamẽ victus patriam refugit.

CHerodotus historiarum scriptor. zeusis pictor agnoscitur.

CArtabanus mensibus. vii. Socrates nascitur.

CArtaxerxis qui & longi manus idem. añ. xl. huius anno. vii. prima die mensis primi ezra sacerdos & scriba legis dei. ascendit de babylone cum epistolis regis. Et in prima mensis quinti venit in hierusalem cum viris. M. Dcc. Et inter alia strenue gesta castigauit filios transmigratiõnis ab vxoribus alienigenis.

Eiusdem anno. xx. Neemias pincerna de susis castro adueniē
murum hierusalem. lii. diebus restituit & ducatu genti. xii. añ.
prebuit. Hucusq; diuina scriptura temporum seriem continet
quæ vero post hæc apud iudæos sunt gesta.

¶ De libro Machabeorum : & Ioseph atq; Aphricani scriptis
exhibentur qui deinceps vniuersam historiam vsq; ad Roma-
na tempora subsecuti sunt.

¶ Et quidam Aphricanus in quinto temporum volumine hu-
ius temporis ita meminit. Mansit itaq; imperfectum opus vsq;
ad Neemiã & .xx. annũ regis Artaxersis Quo tempore regni p-
sarum. c. & .xv. anni fuerunt euoluti: captiuitatis ante hierusa-
lem. clxxxv. annus erat. Et tunc primũ Artaxerses iussit muros
extrui hierusalem: cui operi presuit Neemias : & ædificata est
platea: & muri circũdati : & ex illo tempore si numerare velis
lxx. annorũ hebdomas vsq; ad xpm poteris inuenire.

¶ Xerses menses duos postquem sogdianus menses. vii. Plato
nascitur. Hippocrates medicus insignis habetur.

¶ Darius cognomento Nothus añ. xix. ægyptus recessit a per-
sis. Reuersis de captiuitate iudeis nõ reges sed pontifices pre-
fuerunt: vsq; ad Aristobulum. Qui cum dignitate pontificis &
iam regale sibi cœpit usurpare vocabulum.

¶ Artaxerses qui cognominatus est Mnemen Darii & pari-
satidis filius añ. xl. Sub hoc rege videtur Hester historia com-
pleta. Ipse quippe est qui ab hebræis Asuerus: & a. lxx. interp-
tibus Artaxerses vocatur. Athenienses. xxiiii. litteris vt cœpe-
runt cũ antea. xvi. tm litteras haberent. Carthaginẽsum bellũ
famosum. Galli Senones Duce brenno Romam inuaserunt ex-
cepto capitolio & incensam sex mensibus vastauerunt. Tribu-
ni militares pro consulibus esse cœperunt. Aristoteles auditor
est platonis. xviii. ætatis annum agens.

¶ Artaxerses qui & ochus añ. xxvi. iste ægyptum suo iunxit
imperio. Nactanabo rege in æthiopiam pulso in quo ægyptio
rum regnum destructum est. Demosthenes orator omnium ru-
more celebratur. Romani Gallos superant plato moritur: post
quem academiam speusippus tenuit.

¶ Arres ochi filius añ. llii. Iudæorum pontifex maximus rad-
dus clarus habetur: cuius frater Manasses templum in monte
ganzirim construit. Speusippus moritur : cui succedit Xeno-
crates. Quarto Alexander anno ochus philippi & olympiadis
filius. xx. ætatis annum gerens macædonibus regnare incipit

b iii

843
Plato
Hippo-
crates.
3548
3388
848
24. lre
Bellum
Carth.
Galli
Senones
Tribu.
milit.
Aristote.
Plato
disci.
3614
853
Demo-
sthenes
Plato
morit.
Speusip-
pus

3624

¶ Darius Arsami filius añ. vi. Alexander aduersum illyries & Thracas sæliciter dimitans subuerfis thebis in plis arma corripuit. Et apud granicū flumen regis ducibus oppressis urbem Sardis capit. Idem capta Tyro iudæā inuadit aqua fauorabiliter exceptus deo victimas immolat. Et pontificem templi iadum honoribus plurimis psequitur. Andromacho locorū custode dimisso. vii. regni sui anno Alexandriam in ægypto condidit: nec mora babylonē obtinuit. Interfecto Dario in quo p̄sarum regnū destructum est quod steterat annis. ccxxxi. quo tēpore & iam latini a Romanis perdomiti sunt.

3629

¶ Alexander post mortem Darii. añ. v. regnauit: nā antea. vii. Alexander hyrcanos & Mardos capit reuertensq; in ammore condidit prætonium: idem indicū vsq; oceanū victoriis potius q̄ bellis peruenit. Ac babylonem reuersus. xxxv. vitæ. Regni autem sui. xii. anno veneni haustu perit. Post quem transito in multos imperio. Aegyptum ptolemæus lagi filius tenuit Macædonas Philippus qui & Aridæus frater Alexandri. Syriā & Babylone & oia regna orientis Seleucus nicanor: Asiæ regnauit Antigonus. Qui apud Danielē per quattuor hirci qui arietem contereret cornua designantur.

669

¶ Aegypto primus regnauit ptolemæus Lagi filius añ. xl. Appius Claudius cæcus romæ clarus habetur. Qui aquā claudia induxit: & viam appiam strauit ptolemæus Hierosolymis & Iudæa inditionē suam dolo redactis plurimos captiuorum in ægyptum transtulit. Iudæorū pontifex maximus Onias Iaddi filius clarus habetur. xiiii. ptolemæi anno Syriæ & Babyloni & Superiorib⁹ locis regnare Incipit Seleucus Nicanor. Aquo tēpore Machabeorū hebræa historia græcorū supputat regnū: a quo & erseni sua tempora cōputant Seleucus Seleuciam: Laodiciam: Anthiochiā: Apaniā: Ederfam: Berocam: & pellam vrbes condidit. Iudæorū pontifex maximus religiosissimus ac piissimus Simon onic filius clarus habetur. Postquem Eleazarus frater eius suscepit templi ministerium filio eius onia parauo admodum derelicto. Seleucus in eas vrbes quas extruxerat iudæos transfert. Lufeis ciuium & municipalem ordinem cum græcis æquali honore concedens.

3077

¶ Post Philadelphus añ. xxxviii. Sosstratus Enidius farum in Alexandria construxit: ptolemæus iudæos qui in ægypto erant liberos esse permisit. Et Eleazaro pontifici multa hierosolymam & templi donaria vasa transmittens. lxx. interpretes

petit: qui scripturam sanctam in græcum verterent eloquium
Aratus agnoscitur Iudæorū pontificatum post Eleazarum auū
culus eius Manasses accepit: tantæ autem potentiaē fuisse nar
ratur ptolemæus iste philadelphus vt ptolemæum patrem vin
ceret. Narrant. n. historiaē habuisse cum peditum. cccmlia æqui
tum. xxmilia. curuium. II. elephantos quos primus adduxit ex
æthiopia. cccctos. & cætera his similia.

¶ Post Evergetes frater superioris regis añ. xxvi. qui inde Euer 3733
getes ab ægyptiis est vocatus. Quia capta Syria & cilicia & p
pemodū vniuersa. Asia inter innumera argēti pondera ac va
sa pretiosa cœpit: etiā deos eorū quos Cambyles capta ægip
to in persas portauerat: retulit Iudæorum pontifex Onias Sy
monis Iusti filius clarus habetur. Cuius item filius Symon nō
minori gloria fulget. Sub quo Iesus filius Sirach sapientiaē li
brum componens quem vocant panareton & iam Symonis in
eo fecit mentionem.

¶ Pthō. philopater filius evergetis añ. xvii. Antiochus rex sy 3750
rię viō philopatre Iudæam sibi faciat. Iudæorum pontifex
maximus Onias filius Symonis insignis habetur: ad quem la
cedæmoniorum rex Arius legatos mittit.

¶ Ptol. epiphanes filius philopatris añ. xxiiii. secundus liber 3773
Machabæorum apud Iudæos huius temporis gesta continet.
Onias sacerdos assumptis Iudeorum plurimis fugit in ægyp
tum: & a ptolemęo honorifice iusceptus accepit eam regionē
quæ heliopolis vocabatur: & concedente rege: templum ex
truxit in ægypto simile templo Iudæorum. Quod permanfit
vsq; ad imperiū Vespasiani añ. ccl. Sub occasione igitur Oniæ
pontificis infinita examina Iudæorum in ægyptum confuge
runt. Eo tempore & Cyrene eorū multitudine repleta est. Hæc
autem vel oniaē vel cæteris fuit causa ægyptum petendi qui
pugnantibus contra se magno Antiocho & ducibus pthole
mæi posita i media Iudea in cōtraria studea scindebatur. aliis
antiocho aliis Ptholemęo fauentibus.

¶ Ptol. philometer añ. xxv. Aristobulus natione iudęus peripa 3089
teticus philosophus agnoscitur: qui ad philometorē ptol. ex
planationum in Mosen cōmentarios scribit. Antiochus epi
phanes qui post Seleucū cognomēto Philopatorē añ. xi. regū.
in syria. Iudæosq; legem impugnans oiaq; sordibus idolorū cō
plens in templo Ionis olympii simulacrū. ponit. Sed & in Sa
maria superuerticē mōtis Garizi Iouis pegrini delubrū cōdifi

cat: ipsis samaritanis vt id faceret ꝑcantibus: verum Mathathias sacerdos leges patrias vindicat. Aduersus Antiochi duces arma corripens. Quo mortuo ducatum Iudæorū suscepit filius eius Iuda Machabeus anno. exlvi. regni græcorū. xx. aꝛ Ptholemeæ olympiade. clv. qui mox Antiochi duces de Iudæa expellens: & templum ab Idolorū imaginibus emundans patrias leges post triēniū suis ciuibus reddidit. vñ pōt secessum Onig sacerdotis in ægyptum de quo supra diximus: & mortē Alchymi: q̄ effugato onia pōtificatū indign⁹ inuadere tētabat Omnium fauore iudæorum Machabeo sacerdotio decernitur: Quod post mortem eius frater Ionathas sortitus. xviii. ānos summa ministravit industria.

3838

¶ Post Euergetes aꝛ. xxviii. Ionathas dux Iudæorū & pontifex cū Romanis & spartiatīs amicicias facit: quo a triphone interfecto: in sacerdotio frater Symō ad sumitur. Anno regni Euergetis. vii. quod. viii. annis strenuissime gerens. filio Ioanni reliquit. Hic aduersum hyrcanos bellum gerens hyrcani non men accepit. Et a Romanis ius amiciciæ postulans decreto se natus inter amicos relatus est. Samariā quæ nostro tempore sebastæ vocatur. Obsidione captam solo æquauit: quam postea Herodes instaurans sebasten in honorem Augusti appellari voluit.

3855
Cice.

¶ Post phiscō qui & Soter aꝛ. xvii. Ci: Arpini nascitur matre oluia patre equestris ordinis ex regio molscorum genere Hyrcāo in pontificatum quod ipse. xxvi. aꝛ. tenuit Aristobu. succedit annū vnū: qui rex pariter & pontifex primus apud iudæos diadematis sumpsit in signe. post. cccclxxxiii. aꝛ. Babyloniæ captiuitatis: post quem regnavit Ianæus cognomento Alexander annis. xxvii. Qui pontificatum quoq; administrās crudelissime ciuibus presuit.

3865

¶ Post quem & Alexander annis. x. huius anno. vii. Syria in Romanam ditionem cessit: capto Philippo a Gabino expulsus de regno Ptolemæus: phiscōn per matrem Cleopatram in cyprum secedit.

3973

¶ Post qui a matre fuerat electus aꝛ. viii. regressus de fuga regnū obtinuit. Quia Alexandrū qui aꝛ. cum fuerat ob interfectionē matris ciues pepulerant: Scylla Athenienses vastat.

3093
Alexan.

¶ Post Dionysius aꝛ. xxx. ab huius anno. v. Alexandra vxor Alexandri pontificis: post mortē eius regnavit iudæis aꝛ. ix. Ex quo tempore Iudæos rerum confusio & variæ clades op=

prefferant: post cuius mortem Aristobul. & Hyrcanus filii eius inuicem pro imperio dimicantes: Occasionem prebuere roma nis: vt Iudæā inuaderent. Itaq; Pōpeius Hierosolimā veniens capta vrbe & tēplo reſerato viq; ad ſcāſcōrum accedit. Aristo bulū victū ſecum abducit: pontificatū cōfirmat Hyrcano.

Aristobu
lus &
Hyrcan⁹

¶ Deinde antipatrū Herodis Aſcalonitæ filium pcuratorem paleſtini facit. Manſitq; in pōtificatu hyrcanus añ. xxxiiii. Vir gilius maro in pago qui Andes dicitur haud procul a mantua naſcitur Pompeio & craſſo conſulibus: Pōpeius captis hiero ſolimis tributarios iudæos facit. Virgilius Cremonæ ſtudiis eruditus. Cæſar germanos & gallos capit. & britannos. Qui bus ante nec nomē quidē romanorū cognitū fuerat: victos ob ſidibus acceptis ſtipendiarios fecit.

Virgilius
naſcitur.

¶ Cleopatria ſoror ptolemæi añ. xxii. orto bello ciuili iter cæ ſarem & Pompeiū victus Pompeius Alexandriam petit. Ibiq; ab ipſo a quo ſperabat auxilia Ptolemæo pcuſſus interiit. Mox Cæſar Alexandriā venit ipſi quoq; Ptolemæus parere voluit inſidias. Vñ bello ei illato victus in Nilo periit. Cæſar Alexā dria potitus regnū Cleopatræ dedit. Cum qua conſuetudinem ſupri habuerat: cuius regni a tertio anno ipſe primus romano rum ſingulare obtinuit imperiū. A quo Cæſares romanorum principes appellati. Cleopatra regio comitatu vrberem ingreſſa.

3925

¶ Cæſar ob inſolētiam morum coniuuantibus in eum. lx. vel amplius ſenatoribus equitibusq; romanis in curia conſoſſus interiit. poſt annos. iiii. & meſes. vi. quam regnare cōperat. Caſſius Iudæa capta templū ſpoliat.

3910

¶ Octauianus Cæſar auguſtus romanorū ſecundus regnū. añ .lvi. & m enſibus ſex. A quo auguſti appellati reges romanorū quorum. xv. viuente Cleopatra xl & vnum poſtea vixit annos .xi. Auguſti anno deficiēte Iudæa pontificum principatu hero des antipatri aſcalonitæ & matris Cypridis arabicæ filius a Ro manis iudæorum ſuſcepit principatū quod tenet añ. xxxvi. q ne ignobilis forte: & a Iudæorū ſemine argueretur extraneus. Combullit libros omnes quibus nobilitas gentis Iudææ in tē ploſeruabatur ad ſcripta vt deficientibus probamētis & ipſe ad hanc pertinere putaretur: Inſuper & iam vt ſuam Sobolem regio illorū genere commiſceret: proiecta Doſidæa ſœmina hie roſolymitana quam priuatus acceperat vxorem.

3966

¶ Et nato ex ea filio antipatro ſociat ſibi mariam filiam Ale xandri: neptem Ariſtobuli fratris hircani qui ante eū rex erat

ci

Iudæorum. Hæc quinque ei genuit filios. Quorum duos Alexādrum & Aristobulū ipse necauit in Samaria. Nec mora post & iam matrem illorū qua nil charius nouerat similis ceræ pemit. E quibus Aristobulus Herodem ex beronice susceperat filium quem in actibus apostolorum ab angelo percussum legimus. Tertio inter Augustum & Antonium orto bello: quod Antonius qui Aliam: & orientem tenebat repudiata sorore Augusti Cleopatram duxisset vxorem. Antonius & Cleopatra victi se met perficiunt. A quo tempore quidam primum annū augusti monarchiæ supputant. Hactenus qui vocabātur lagide in ægypto regnauerunt. añ. ccxcv.

3932

¶ Anno Cæsaris augusti. xlii. a morte vero Cleopatre & Antonii: quando & ægyptus in prouinciam versa est añ. xxvii. Olympiadis cētēsimæ nonagesimę tercię anno tertio. Abvrbe autem condita añ. Dcclii. idem eo anno quo compressis cunctarū per orbem terræ gentiū motibus firmissimā verissimāq; pacē ordinatione dei Cæsaris composuit: Ihesus xps filius dei sextam mundi ætatem suo consecrauit aduentu.

¶ De Sexta ætate.

Herodes

¶ Anno imperii Aug. xliiii. Herodes morbo inter cutis aquæ & scatentibus toto corpore vermibus miserabiliter & digne morit̃. Pro quo substitutus ab Augu. filius ei⁹ Archelaus regñ. añ. viiii. idest vsq; ad ipsius augusti finem.

Arche-
laus.

¶ Tunc. n. non ferentibus vltra sed accusantibus apud Augustū ferocitatē eius Iudæis in viennā vrbē galliæ relegat̃ & ad minuēdā iudaici regni potētīā insolētīaq; domādā. iiii. fratres eius p̃ eo sunt tetrarche creati. Herodes: Antipater: Lyfias & Philippus: quorū Philippus & Herodes q̃ Antipas prius nūc patur: & iam viuente Archelao tetrache fuerant ordinati.

3980

Pilatus

¶ Tyberius priuignus Augusti hoc est libie vxoris eius filius ex superiore genitus cōiuge regñ. añ. xxiii. hui⁹ añ. xii. Pilatus iudæe procurator ab eodem dirigitur Herodes Tetrarcha qui Iudæorū principatū tenet. añ. xxiiii. in honorem tyberii & matris eius Lybiæ tyberiadē condidit & lybiadē.

3981

¶ Anno. xv. Imperii Tyberii dñs post baptismū quod p̃dicauit Ioannes mundo regnū celorū adnūciat. p̃ actis a mundi principio secūdū hebræos annis vt Eusebius in chronicis suis signat. iiii. milibus adnotando qđ. xvi. anno tyberii principii fuerit. lxxx. i. iubilei secūdū hebræos. Quare at̃ nostra supputatio: vñ viginti minus ponendos æstimauit annos. facile q̃ su-

74
periora libelli huius legerit inueniet : iuxta vero chronica eadem ipse Eusebius de vtracq; æditione vt sibi videbatur cõpõ suit. Anni sunt. v. milia. ccxxviii.

¶ Anno. xviii. imperii Tyberii: Dñs sua passione mūd̄i redemit: & p̄dicaturi per Iudæe regiones apostoli: Iacobū fratrem domini hierosolymis ordinātur ēpm. Ordināt & .vii. Diac. & lapidato Stephano ecclesia per regiones Iudæe & samarię difpergitur. Agrippa cognomento Herodes filius Aristobuli filii Herodis regis accusator Herodis tetrarchę romam profectus a Tyberio in vincula conicitur: vbi plurimos sibi ad sciuit ad amicitiam & maxime germanici filium Gaium. 3984

¶ Gaius cognomento caligula regñ. añ. iiii. mensibus. x. dieb⁹ viii. hic Herodem Agrippam amicum suū vinculis liberatum regem Iudæę facit. qui permanet in regno annis. vii. idest v̄ q; ad quartum Claudii añ. quo ab angelo percusso successit in regnū filius eius Agrippa & vsq; ad exterminū Iudęorū. xxvi. añ. perseuerat. Herodes tetrarcha & ipse Gai amicitiam petēs cogente Herodiade Romam venit: sed accusatus ab Agrippa & iam tetrarchiam perdidit: fugiensq; in hispaniam cum Herodiade merore perit. 3993

¶ Pilatus qui sententiam damnationis in Christū dixerat tãtis interrogãte Gaiō angoribus coarctatus est: vt sua se manu peremerit. Gaius in deos se referens Iudæorū loca sancta sordibus idolorum prophanat. Mattheus in iudæa predicans: euangelium scripsit.

¶ Claudius annis. xiii. mēsis. vii. diebus. xxviii. Petrus apostolus cum primus antiochenam fundasset ecclesiam Romam pergit ibiq; xxv. añ. cathedram tenet episcopalem: idest vsq; ad vltimū Neronis annum. 4007

¶ Marcus euangelium quod Rome scripserat in ægypto Petro mittente predicat: quarto Claudii anno fames grauissima cuius Lucas meminit facta est.

¶ Eodem anno ipse britanniam adiens: quam neq; ante Iulium cæsarem: neq; post eum quisquam attingere ausus fuerat sine v̄llo prelio ac sanguine intra paucissimos dies plurimam insulæ partem in deditionem recepit. Orcadas & iam insulas Romano adiecit imperio ac sexto quam profectus erat mense Romam rediit. Nono regni sui anno Iudæos tumultuantes Roma expulit. Quod & Lucas refert: sequenti anno fames maxima Romam corripit.

4021

¶ Nero añ. xlii. M. vii. D. xxviii. huius secūdo anno Festus Iudee procurator successit felice. a quo Paulus Romā victus mittitur. Et bienniū in libera manens custodia post hæc ad p̄dicā dū dimittitur: nec dū Nerone intrāta erūpēte scelera quāta de eo narrant historiæ. Iacobus frater dñi cum. xxx. añ. hierosolymorū rexisset ecclesiā. vii. Neronis anno lapidatur a Iudæis vindicantibus in illo q̄ paulum interficere nequiverunt.

Iacobus lapidat

Persecutio priā.

¶ Festo magistratui Iudæe succedit Albinus. Albino florus cuius luxuriā & avaritiā cæteraq; flagitia nō ferētes Iudæi cōtra Romanos rebellante. Aduersum quos Vespasianus magister militiæ transmissus plurimas vrbes Iudæe cœpit. Primus Nero super omnia scelera sua & iam xp̄ianos persequitur. Quorum eximios romæ Petrū cruce; Paulum occidit gladio hic in re militari nihil omnino ausus britaniā penę amisit. Nam duo sub eo nobilissima oppida illic capta atq; euersa sunt.

4031

¶ Vespasianus añ. viiii. M. xi. D. xxii. hic apud Iudæā Imperator ab exercitu appellatus: bellū Tito filio cōmendās Romā per Alexandriā p̄ficiscitur: qui secūdo anno Iudæe regni templum subuertit: soloq; strauit post annos primæ ædificationis eius. M. lxxxviii. consumatū est hoc bellum añ. IIII. duobus quidem Nerone viuente: & duobus aliis postea.

Colofus erigitur 4033

¶ Vespasianus inter alia magna opera: in priuata adhuc vita in germaniā: ac deinde in britaniā a Claudio missus tricies cū hoste cum fluxit: duas validissimas gentes superq; xx. oppida: insulam Vectem britanię proximam imperio Romano adiecit Colofus errigitur habens altitudinis pedes. cvii.

4049 Persecutio. 2. Ioannes Flauia Domitilla 4050

¶ Titus añ. II. M. v. is omniū virtutū genere mirabilis: adeo vt amor & delitiæ humani generis dicereſ hic Amphitheatrū Romæ ædificat: et in dedicationē eius. V. M. ferrarū occidit.

¶ Domitianus frater Titi iunior añ. xv. M. v. Hic secūdo post Neronem christianos persequitur. Sub quo apostolus Ioannes in pathmū insulam relegatus est. Et flauia Domitilla flauii Clementis consulis ex sorore neptis in insulā portianam ob fidei testimoniū exulat. Qui & ip̄m Ioan. fertur inferuentis olei dolium misisse. Sed Ioan. tam immunis rediit a poenis: quam a corruptione carnis mansit semper immunis.

¶ Nerua añ. I. M. IIII. D. viii. hic primo edicto suo cūcto exules reuocauit. vñ & Ioannes apostolus hac generali indulgentia liberatus ephesum rediit: Et quia concussam se absente per hereticos vidit ecclesię fidē. Cōfestim hęc descriptā in euāgē-

lio suo verbi dei æternitate stabiliuit.

¶ Traiani añ. xviii. M. vi. D. xv. Ioan. apostolus. lxxviii. anno post passionem domini ætatis at suæ. xx. & viii. Ephesi placida morte quieuit. traiano aduersum christianos persecutionē mouente Symeon: qui & Symon filius Cleophæ hierosolymorum episcopus crucifigitur: & Ignatius antiochiæ episcopus Romam perductus bestiis traditur.

¶ Alexāder quoq; romanæ vrbis ep̄s martyrio coronatur: Et vii. ab vrbe miliario via numētana vbi decolat⁹ est: sepelitur.

¶ Plinius secūdus Veron̄. orator & Historicus i signis hētur. Cuius plurima ingenii opera extant. Pantheum Romæ quod Domitia. fecerat fulmine concrematū: cui nomen inde datum est quod omnium deorū sit ipsa domus habitaculū. Iudæi per diuersas terrarū partes seditionē mouētes digna cede sternūtur. Trianus romani imperii qđ post Augustum defensum magis fuerat quā nobilitatis ampliatus: fines lōge lateq; diffudit.

¶ Hadrianus consobrinæ traiani filius añ. xi. hic p quadratū discipulū apostolorū: per Aristidē atheniēsem virū fide sapiētiq; plenū: & p serenū grauiū legatū libris de christiana religione cōpositis instructus pcepit per epistolā christianos sine reatu criminū nō dānari. Idē Iudæos secūdo rebelles vltima cede pdomuit. Etiā introeūdi eis hierosolymā licētia albata quā ipse in optimū statā muroꝝ extructione reparauit: & Heliā vocari de noie suo pcepit. Itē heruditissimus in vtraq; lingua bibliothecam Athenis miri operis extruxit hierosolimæ primus ex gētibus cōstituitur ep̄s Marcus cessantibus his qui fuerāt ex Iudæis q sunt numero. xii. & pfuerūt a passione dñi per ānos fere cētū & septē. Antonius cognomēto pius cū filiis suis Aurelio & Lucio añ. xxii. M. iiii. Iustin⁹ phūs librū p xp̄iana religione cōpositū Antonio tradidit benignūq; eū erga xp̄ianos hoies fecit: q nō longe post suscitātē psecutionē Cynico p xp̄i noie sanguinē fudit sub pio romē ep̄o Hermes scripsit librū q dicitur pastoris: in quo pceptū angeli continet. vt pascha die Dominico celebraretur. Polycarpus romam veniens multas ab heretica labe castigauit: qui Valentini & cerdonis fuerant nuper doctrina corrupti.

¶ Marchus Antonius verus cū fratre Lucio aurelio cōmodo añ. xviii. M. i. primū æquo Iure Imperiū administruere Cum vsq; ad hoc tēpus singuli augusti fuerint. Bellū deinde contra parthos admirabili virtute & fælicitate gessere. persecutione

4069
Ioan. mo
ritur.
Persecu =
tio. 3.
Ignatius
ep̄s.

Plinius
veron̄.
Panthe.

4090

4093
Iustinus
philo.

Pascha

4132
Perlecu =
tio. 4.

orta in Asia polycarpus & pionius fecere martyrium. In gallia quoq; plurimi glorioſe p̄ christo ſanguinē ſudere. Nec multo poſt vindex ſclerū lues multas late puincias : Italiā maxime romāq; vaſtauit. Deſuncto Cōmodo fratre: Antonius cōmodum filium ſuum conſortem regnī facit.

¶ Antonio Imperatori inclyto Aſianus ſardenſis ep̄s apologeticū pro chriſtianiſ tradidit. Lucius britaniæ rex miſſa ab Eleuterō Romæ ep̄o epiſtola chriſtianiſ efficitur. Apollinari⁹ aſianus hierapoli: & Dionyſius corinthei clari habētur ep̄i.

4145

¶ Lucius Antonin⁹ commodus poſt mortem patris regnum añ. xiii. hic aduerſum germanos bellum ſæliciter geſſit : cæterum ipſe per omnia luxuriæ & obſcenitati mancipatus: nil paſternæ virtutis & pietatis ſimile geſſit. Hirenus epiſcopus Lugdunenſis in ſignis habetur.

Hire. ep̄s

¶ Commodus Imperator coloffi capite ſublato ſuæ imaginis caput iuſſit imponi.

4149

¶ Helius pertinax menſibus. vi. hic Iuliani iuris periti ſcelere occiditur in palatio: Quem menſe ſeptimo poſtquam cœperat imperare Seuerus apud pontem miluinum bello ciuili victum inter fecit.

¶ Victorq; xiii. romę ep̄is datis late libellis: conſtituit paſcha die dominico celebrari ſicut preceſſor eius Eleuterus a. xiiii. Luna primi menſis vſq; in .xxi. cuius decretis fauens Theophilus Cæſarię paleſtinæ ep̄s: ſcripſit aduerſus eos qui. xiiii. luna cum iudæis paſcha celebrabant.

¶ Cum cæteris qui in eodem concilio aderant ep̄is ſynodicam & valde vtilem epiſtolam.

4143

Panten⁹
phūs.
Narcifus
ep̄s
Theoph.
Perſecutio. 5.
Cæſarię.
Polycar.
Bacchil.
ep̄i.
Leoni-
des p̄r

¶ Seuerus pertinax añ. xvii. Clemens Alexandrinę eccleſie preſbyter & Pātenus ſtoicus philoſophus in diſputatiōe dogmatis noſtri diſertiffimi habētur. Narcifus hieroſolimarū ep̄s: & Theophilus Cæſarię. polycarpus quoq; & Bacchillus aſianę prouincię epiſcopi inſignes habentur : perſecutione in chriſtianiſ facta plurimi per diuerſas prouincias : inter quos & leonides pater origenis martyrio coronati ſunt. Clodio albino qui ſe in gloria cęſarem fecerat apud Lugduñ. interfecto. Seuerus in britannos bellum transfert: vbi vt receptas prouincias ab incurſione barbarica faceret ſecuriores : magnam ſoſſam firmiſſimumq; vallum : crebris turribus cōmunitum per cxxxii. milia paſſuum a mare ad mare duxit. Et Eburati obit perpetua & ſœlicita apud Carthaginem aſphricæ in caſtris be-

fiis deputatæ pro christo nonis martiis.

¶ Antonius cognomento caracalla seueri filius añ. vii. Alexã der ep̃s cappadociæ cū desiderio locoꝝ sanctorū hierosoly- mã venisset: viuēte adhuc Narcisso eiusdem vrbis ep̃o senilis ætatis viro: & ipse ibi ordinatur ep̃s dño vt id fieri deberet p reuelationē monēte. Tertulianus apher Ceturionis p̃consula- ris filius: omnīu ecclesiarum sermone celebratur.

¶ Macrinus añ. i. Abgarus vir sanctus regnauit edesse vt vult aphricanus. Macrinus cū filio diadumeno: cum quo imperiū inuasit. Ap̃ Archela. militari tumultu occiditur.

¶ Marci Aurelii antonini añ. iiii. in palestina nicopolis que prius Emmaus vocabatur vrbs condita est legationis indu- striam pro ea suscipiente Iulio aphricano scriptore temporum Hęc est Emmaus quam dominus post resurrectione suo in- gressu: sicut Lucas narrat: sanctificare dignatus est Hippolitus episcopus multorum conditor opusculorum temporū canonē quem scripsit hucusq; perduxit. Qui & iam decennem noue paschatis circulum repperiens. Eusebio q̃ super eodem pascha te decem nouennalem circulum compoluit: occasione dedit.

¶ Aurelius Alexander añ. xiii. hic in Māmeã matrem suam vni ce pius fuit: & ob id omnibus amabilis.

¶ Urbanus Romę episcopus multos nobilium ad fidem chri sti & martyrium perduxit.

¶ Origenes Alexandrię immo toto orbi clarus habetur.

¶ Deniq; Māmea mater Alexandri vno audire curauit: & an- tiochiam accitum summo honore habuit.

¶ Maximinus añ. III. hic aduersus ecclesiarum sacerdotes & clericos ac doctores p̃secutionē exercet: maxime p̃pter xp̃ia- nam Alexandri cui successerat & manęæ matris eius familiã: vel precipue propter origenem presbyterum.

¶ Pontianus & Antherus romang vrbis ep̃i martyrio corona ti & in cimiterio calisti sunt sepulti.

¶ Cordianus añ. vi. Iulius aphricanus inter scriptores eccle- siasticos nobilis habetur. Qui in chronicis que conscripsit re- fert se alexandriam properare volentem herucleg opinione celeberrima prouocatum. Quem & in diuinis & in philosophi cis studiis atq; omni græcorum doctrina instructissimum fuis se fama loquitur Origenes in Cæsarea palestinae theodorum cognomento Gregorium & arthëodorum adolescentulos fra- tres ponti postea nobilissimos ep̃i sanctos diuina phiã imbuit.

Orige- nis.

Clodi. albinus Seuerus.

4170 Narciss. episcop⁹ Tertulia nus.

4171 Abgarus

4175 Emma⁹

Iuli⁹ afri canus de tēporib⁹ Hyppo. ep̃s.

4187 Māmea

mater Alexan.

Urbanus

Orige- nes.

4091 Persecu- tio. 6.

4097

4204 ¶ Philippus cum Philippo filio añ. vii. hic primus imperatorum omnium xpianus fuit. Ac post tertium imperii annum millesimus. Acõdita roma annus completus est: magnificisq; ludis augustissimus omnium preteritorum hic natalis annus a christiano imperatore celebratus est.

Celsus
episcopi. ¶ Origenes aduersus quẽdam celsum epicurum phũm qui cõtra nos libros conscripserat: octo voluminibus respondit: qui vt breuiter dicam tantum scribendi sedulus fuit vt Hiero. quodam loco. v. MI. lib. eius selegisse meminerit.

4205
Persecutio. 7.
Fabia
mar.
Cor.
Alexã.
epus. ¶ Decius añ. M. iiii. hic cum philippos patrem & filium interfecisset: ob odium eorum in xpianos persecutionem mouet: in qua Fabianus in vrbe Roma martyrio coronatus sedẽ sui epãtus Cornelio de reliquit: qui etiã martyrio coronatus est Alexander hierosolimarum eps ap̃ Cæsaream palestina: & Antiochiẽ babylas interficiuntur. Hęc autem persecutio vt Dionysius alexandriã ep̃s refert: non ex precepto imperatoris sumpsit exordium. Sed anno inquit integro principalia preuenit edicta minister dæmonũ qui dicebatur inciuitate non a diuinis superstitionibus contra nos ex agitans vulgus.

4207 ¶ Gallus cum Volusiano filio añ. II. M. iiii. huius imperii dionysius alexandriã antistes ita meminit.

¶ At ne gallus quidem malum decii aut videre potuit aut cauere: sed in eundem lapidem offensionis impexit: cuius cum regnum floreret initio: & cuncta ei ex sententia cederent Sanctos viros qui pro pace regni eius deo summo supplicabant persecutus est: cum quibus & prosperitatem suam fugauit & pacẽ.

Origenes
mori
tur
Lucina ¶ Origenes. lxx. ætatis anno non ad integrũ impleto defunctus & in vrbe Tyri sepultus est. Cornelius Romę pontifex rogatus a quãdã matrona Lucina corpora apostolorũ ex cathedubis leua uit noctu & posuit pauli quidã via hostensi vbi decolatus est.

¶ Petri autem iuxta locum vbi crucifixus est. Inter corpora sanctorum episcoporum in templo Apollinis in monte aureo in vaticano in palatio neroniani. iiii. kalen. Iulii.

4222
Persecutio. 8.
¶ Valerianus cũ filio Gallieno añ. xv. hic in xpianos persecutione commota statim a sapore persarum rege capitur Ibiq; luminibus orbatus seruitute miserabili cõfenescit Vnde Gallienus tã claro dei iudicio territus pacẽ nostris reddidit. Sed ob meritũ tamẽ vel proprię libidinis: vel paternę: theomachię in nũera barbaris assurgẽtibus Romani regni detrimẽta sustinuit hac psecutione Cyprianus carthaginẽsis ep̃s cuius doctissima

extant opuscula martyrio coronatur. Cuius vitæ & passionis volumē egregium reliquit pontius diaconus eius: qui vsq; ad diem passionis eius cū ipso exiliū sustinuit. Theodorus cui⁹ supra meminimus cognomēto Gregorius Neo cæsar & ponti ep̄s: magna virtutū gloria claret. Equibus vna est q; vt ecclesiæ faciendæ locus sufficeret: montē precibus mouit: Stephanus & Xistus romæ ep̄scopi martyrium passi.

¶ Claudius anno. I. M. ix. iste Gotos iam per annos. xv. illyri- cum macedoniâq; vastantes superat ob quæ incuria clypeus aureus ei: & in capitolio statua aurea cōlocata est. Marcion di- fertissimus antiochenę presbiter ecclesiæ: quippe qui in eadē vrbe rhetoricā docuerat aduersus Paulū de samufathe: q; antio- chiæ ep̄s dogmatizabat xpm. cōis naturæ hominē tantū fuissē accipiēt⁹ notariis disputauit: q; dialogus vsq; hodie extat.

¶ Aurelianus añ. v. M. vii. hic cum aduersum nos p̄secutionē mouisset: fulmen ante eum magno pauore circumstantium ruit nec multo post a militibus occisus est itineris medio quod in- ter constantinopolim & heracleam est stratæ veteris locus cæ- no furrium appellatur. Eutychnus Romæ ep̄scopus marty- rio coronatus: in cimiterio calisti seppelitur: qui & ip̄e. ccc. xiii martyres manu sua seppeliuit.

¶ Tacitus. M. vi. quo apud pontum occiso obtinuit florianus imperium diebus. lxxxviii. & is hic apud Tharsum interficitur Anatolius natiōe Alexādrinus laodiceę syriæ ep̄s philosopho- rum disciplinis eruditus. plurimo sermone celebratur. Cuius i- genii magnitudo ex libro que insuper pascha cōposuit: & ex x. libris arithmeticæ institutionis potest apertissime cognosci: insana manicheorum hæresis his temporibus oritur.

¶ Probus añ. vi. M. iiii. hic Gallias iam dudum a barbaris oc- cupatas: per multa & grauiā prælia deletis tandem hostibus li- berauit. Secundo huius anno vt in chronicis Eusebii legimus: iuxta Anthiocenos. cccxxv. annos fuit iuxta tyrios. cccclii. iux- ta Laodicēos. cccxxiiii. iuxta gdes fenos. Dlxviii. iuxta Af- calionitas. ccclxxx. Secundum hebręos initū. lxxxvi. Iubilei quod significat añ. iiii. ccl. Archelaus mesopotamiæ ep̄s librū- disputationis suæ quam habuit aduersus manicheū exeūtem de perlyde Syro sermone composuit: qui translatus a græcis habetur a multis.

¶ Carus cū filiis Carino & Numeriano añ. II. Gaius romanę ecclesię fulget ep̄s. Quia Diocletiano martyrium passus est.

4224

4229
Persecu-
tio. 9.Euty-
chianus
ep̄s.
4230Anatoli⁹

4236

4238

Phierius Phierius presbyter alexandrię sub Theona ep̄o florentissimos
populos docuit. Et tãtã sermonis diuersorũq; tractũ: q; vsq;
hodie extãt inuenit elegãtiã : vt Origenes iunior vocaref: vir
mirã parsimonĩã & volũtariã paupertatis appetitor: qui post
persecutionẽ omni tempore vitã Romã versatus est.

4258 **Carusius** Dioclitianus cum Herculeo Maximiano añ. xx. Carusius
Narfeus. sumpta purpura britanni occupauit. Narfeus rex persarũ oriẽti
bellũ intulit. Quã gẽtes Aphricã vastauerũt. Aegyptũ Achil-
leus obtinuit. obq; Cõstantius & Gallerius Maximianus Cæ-
sares assumũtur in regnũ. Constantius priuignam Maximiani
theodorã accepit: ex qua postea sex liberos Cõstantini fratres
habuit Galle. filiũ Diocletiani. Valeriũ post. x. añ. per Asclepiũ
Persecu- doctum p̄fectũ p̄torio Britannĩã receptã. xviii. anno Diocli-
tio. Io. tianus ipse in oriente: Maximianus herculeus vastari in occi-
dente ecclesiã affligi. Interficiq; xp̄ianos p̄cipiunt. Secundo
aũt persecutionis año Diocletianus nicomediã : Maximian⁹
Mediolani purpuram deposuerũt attamen cepta semel perse-
cutio vsq; ad septimũ Constantini annum feruere non cessat.
Constantius. xvi. Imperii anno summã mansuetudinis & ci-
uilitatis vir in britãniã obiit diem.

Pãphyl⁹ **p̄sbyter.** Hęc persecutio tã crudelis & crebra flagrabat vt intra vnũ
mẽsem. xvii. milia martyrũ pro christo passi inueniãtur. Nã &
occeani limbũ trãsgressã albanũ Aaron & Iuliũ brithaniã cũ
aliis pluribus viris ac sceminis foelici cruore damnauit.

4258 **Pãphyl⁹** Passus est hac Pamphilius p̄sbyter Eusebiũ cesariensis ep̄s
p̄sbyter. necessarius: cuius vitã ipse tribus libris comprãhendit.

Petr⁹ ale **xãd. ep̄s.** **Lucian⁹** **p̄sbyter** **4290** Tertio anno persecutionis quo & Constantius obiit Maxi-
minus & Seuerus a Gallerio Maximino Cæsares facti e quib⁹
Maximinus maleficia & supra sua christianorum persecutio-
nibus accumulãt. Passus est ea tempestate Petrus Alexandriã
ep̄s cum pluribus ægypti ep̄is. Lucianus quoq; vir moribus
& cõtinentia & eruditione precipuus Anthiocenus presbyter
passus est. Et Timo. Ro. x. kalen. Iul.

Maxeti⁹. **Carnũti.** **Constãt.** Constantinus Cõstantii ex concubina Helena filius: in bri-
tannia creatus Imperator: regn. xxx. M. x. ab anno persecutio-
nis quarto. Maxentius Herculei Maximiani filius Romã Au-
gustus appellatur.

Carnũti. **Constãt.** Licinius constantiã sororis Constantini vir Carnũti Impe-
rator creatus. Constantinus de persecutore xp̄ianus efficitur.
In niceno concilio fides catholica exponitur anno post Ale-

xandrum. Dcxxxvi. die mensis secundū græcos dei. xviii. qđ est. x. kalen. Iuliarū consulatu Paulini & Iuliani. V Vcc. Constātinus fecit Romæ vbi baptizatus est Basilicam beati Ioannis baptiste quæ appellatur cōstantiniana. Item Basilicam beato Petro in tēplo apollinis. Necnon & beato Paulo corpus vtriusq; aere cyprio circundans quinq; pedes grosso. Item basilicā in palatio Iosferiano quæ cognominatur hierusalem: vbi de ligno crucis domini posuit.

¶ In tēpore illo qñ Cōstātinus regnabat anno regni sui sexto post passionē dñi nostri Iesu xpī anno ducētesimo trigesimo tertio inuentū est lignū. S. crucis. In qua dñs noster Iesus xp̄s fuit suspensus: & clauos qui in membris eius confixi fuerunt.

¶ Item basilicā sanctæ martyris Agnæ ex rogata filia suæ & baptisteriū in eodē loco: vbi & baptizata est soror eius Cōstātia cū filia augusta. Item Basilicam beato Laurentio martyri via tyburtina in agro verano. Item basilicā via Leucana inter duas Lauros beato Petro & Marcellino martyribus: & Mausoleum vbi matrē suā posuit in sarcophago purpureo. Item basilicā in ciuitate ostia iuxta portū vrbis Romæ beatorū apostolorū Petri & Ioannis baptiste. Itē basilicā in ciuitate albanēsi. S. Ioannis baptiste. Item basilicā in vrbe Neapoli. Idē Constantinus de pranā bytinia ciuitatem in honorē martyris Luciani ibi conditi instaurans: ex vocabulo matris suæ heleenopolim nūcupauit. Idem vrbē nois sui statuēs in thracia sedē Romani imperii & totius caput orientis esse voluit. Idē statuit citra vllam hominū cædem paganorum templa cludi.

¶ Constātius cū Constantino & Cōstante fratribus añ. xxiiii. M. v. D. xiii. Iacobus insibinus ep̄s agnoscitur: ad cuius p̄ces sæpe vrbs discrimine liberata est. impietas Ariana Constanti regis fulta p̄sidio exiliis carceribus & variis afflictionū modis primū Athanasīū deinde oēs nō suæ partis ep̄os persecuta est. Maximinus treuorum ep̄s clarus habetur. A quo Athanasius Alexandriae ep̄s dū a Constantino quæreretur ad poenā: honorifice susceptus est. Antonius monachus. cv. ætatis anno in heremo moritur reliquæ apostoli Timothei cōstātinopolim inuectę Constantio Romam ingresso ossa Andree apostoli: & Luce euāgeliste a Cōstātinopolitanis miro fauore suscepta. Hilarius pictauiensis episcopus qui pulsus ab arianis in frigia exulauerat. Cum apud constantinopolim librum pro se cōstantio porrexisset ad Gallias redit.

4314
Iacobus
Nisibi?

Athanasius.
Maximi.

4316

Julianus añ. II. M. viii. is ad idolorū cultū cōuersus xp̄ianos persequitur : pagani apud Sebasten palestinae urbē sepulchrū Ioannis baptistae inuadūt : ossa dispergunt : eadē rursum collecta & cremata latius dispergunt : sed dei prouidentia a fuere quidā ex hierosolimis monachi : q̄ mixti colligentibus quaeq; ipsi poterant ablata ad patrē suū Philippū pertulere. Ille cōfestim hęc : supra se enim nō ducebat tantū thesaurum propriis seruare vigiliis : ad pontificē maximū Athanasium per Iulianū diac. suū mittit. Quae ille suscepta paucis arbitris sub cauto sacrorii pariete inclusa propheticō spiritu p̄ futura generationi posterq; cōseruauit. Cuius præsagiū sub Theodosio principe p̄ Theophilum eiusdē urbis ep̄m cōpletur. Qui destructo serapis sepulchro sancti Ioannis ibidem cōsecrauit ecclesiam.

4317

Iouinianus mensibus. viii. Synodus Anthiochiaē Amelitio & suis facta : in qua homouision homionq; reiecto mediū inter hęc an homouision macedonianū dogma vindicauit . Iouinianus lapsu constantii precessoris admonitus honorificis & officiosissimis litteris Athanasium requirit . Ab ipsoq; formā fidei : & ecclesiarum disponēdarum suscepit modū. Sed cuius pia lætaq; principia mors immatura corripit.

4328

Valentinianus cū fratre valente añ. xi. Apollonaris Laodicensus ep̄s multimoda nostrae religionis scripta cōponit . Qui postea a fide deuians haresim sui nominis instituit.

Damasus Romae ep̄s fecit basilicā iuxta theatrū sancto Laurentio : & aliā in catacūbas : vbi iacuerūt corpora sancta apostolorū Petri & Pauli. In quo loco platonīā ip̄am vbi iacuerunt corpora sancta versibus adornauit . Valens ab Eodoxio arlanorū ep̄o baptizatus nostros p̄sequitur . Gratianus valentiniani filius tertio eius anno Ambianis Imperator est factus. Cōstantinopoli apostolorū martyriū dedicatur . post auxentis mortē mediolani Ambrosio ep̄o constituto : omnis ad fidem rectam italia conuertitur. Hilarius ep̄s pictaui moritur.

Amb. ar-
chiep̄s
mediolāi
Hilarius
ep̄s.

4332

Valens cū gratiano & Valētiniāno valētiniāni fr̄is sui filiis añ. iiii. valēs lege data vt monachi militarēt : nolentes fustibus iussit interfici. Gens hunorū diu i accessis clausa mōtib⁹ repēti narabie p̄cita exarsit in gothos : eosq; sparsim cōturbatos ab antiqs sedib⁹ expulit. Gochi supato danubio fugiētes a valēte sine armorū depositiōe p̄citi mox p̄ auaritiā maximi ducis : fame ad rebellādū coacti sūt. Victoq; valētis exercitu p̄ traciā se se effundētes simul oia cædibus : icēdiis : rapinisq; cōfuderūt.

119
¶ Gratianus cum frater valētiniano añ. vi. Theodosius a Gratiano imperator creatus: maximas illas scithicas gentes hoc est halanos hūnos: & Gothos magnis multisq; preliis vincit. Cuius concordiam non ferentes Arriani: post. xl. añ. ecclesias quas vi tenuere reliquerunt.

4338

¶ Synodus. cl. patrum cōgregatur vrbe augusta aduersus ma cedonium sub Damaso Romæ epō.

¶ Theodosius arcadium filium suum cōsortem facit imperii a secundo gratiani anno ipso sexus & Theodosio consulibus. Theophilus pasce cōputum scribit Maximus vir quidem strenuus & probus atq; augustio dignus: nisi contra sacramenti fidem per tyrannidem emerisset in britāniam inuitus prope modum ab exercitu imperator creatus in galliam transit. Ibiq; gratianum augustum dolis circumuētum apud lugdunū occidit. Fratresq; eius valētinianū Italia expulit. qui tm̄ iustissimā cum matre sua Iustina pœnam luit exilii quæ & ipsum arriana polluit hæresi: & eminentissimā catholicæ fidei arcem Ambrosium perfida obsidione vexauit. Nec prius quam prolatis beatorum Geruasii: & Protasii martyrum deo reuelante reliquii i corruptis nefanda cepta deseruit.

Geruasius & Protasii.
4349

¶ Theodosius qui Gratiano viuente. vi. annis in oriente regebat. post eius mortem regn. añ. xi. ipse & Valentinianus quem Italia expulsum benigne susceperat Maximū tyrannum. .iii. ab aquileia lapide interficiunt. Qui qm̄ britāniam omni pene armata iuuentute .lxxx. copiisque militaribus spoliauerat Quæ & Tyrannidis eius vestigia secutæ in gallias nunquā vltra domum rediere. Videntes transmarinæ gentes sæuissimæ Scottorum a circio pictorum: ab aquilone destitutam milite ac defensore insulam: adueniunt & vastatam direptamq; multos per annos opprimunt. Hieronymus sacræ interpretæ hystoriæ librū quem de illustribus ecclesiæ viris scribit vsq; ad. xiiii. totius imperii theodosii añ perducit.

¶ Archadius frater Theodosii cum fratre Honorio añ. .xiii. Corpora sanctorum Abacuc & Micheę prophetarum diuina reuelatione prodūtur. Gothi Italiam: vandali atq; halani Gallias aggrediuntur. Innocentius Romæ ep̄s dedicauit basilicā Geruasii & protasii martyrum beatissimorum ex deuotione testamenti cuiusdam illustris foeminæ vestinæ. Pelagius britto dei gratia impugnatur.

4362
Abacuc & Micheæ p̄phetarū.

¶ Honorius cum Theodosio minore fratris sui filio añ. .xy. 4377

4377

Halaricus rex Gothorum Romam inuasit: partemq; eius consumpsit incendio viiii. kalen. Septemb.

Anitus
presby.

¶ Anno cōditionis eius milesimo cētesimo sexagesimo quarto ac in orō. iiii. sexto die quā ingressus fuerat dep̄ data vrbe egressus est. Lucianus p̄sbyter cui reuelauit deus .vii. Honorii p̄cipis anno locum sepulchris & reliquiarū beati protomartyris Stephani & Gamalhelis ac Nicodemi: qui in euāgelio et in actibus apostolorum leguntur. Scripsit ipsum reuelationē græco sermone ad omniū ecclesiarū personam: quam reuelationem. Anitus presbyter homo hispanus genere in latinum vertit eloquiū. Et addita epistola sua per Orosiū presbyterum occidentalibus dedit. Qui et iam Orosius ad loca sancta perueniens: quo eum Augustinus ad hieronymū pro discēda animæ rōne miserat: reliquias beati stephani accepit & in patriā reuersus. Primus intulit occidēti. Britani scotorū pictorūq; infestationē nō ferentes Romā mittūt: & sui subiectione pmissa contra hostem auxilia flagitant: Quibus statim missa legio magnam barbarorū multitudinē sternit. Cætero britanię finibus pellit: ac domum reuersura sociis ad arcendos hostes murum trans insulam inter duo maria statuit. Qui absq; artifice magistro magis cespite quam lapide factus: nil operātibus profuit. Nam mox vt discessere romani: aduectus nauibus prior hostis quasi maturam sagitam obuia quæq; sibi cędit calcat deuorat iterū petentibus auxilia romani aduolant & cęsum hostē trans maria fugant: cū vincitq; sibi britanis murū non terra vt antepuluerum: sed saxo solidū Inter ciuitates quæ ibidem ob mestum hostiū fuerant factę amari vsq; ad mare collocant. Sed & in littore meridiano maris: quia & inde hostis timebatur. Turres per interualla ad prospectū maris statuunt: sic vale dicunt sociis tanq̄ vltra non reuersuri. Bonifacius romæ episcopus fecit oratoriū in cimiterio .S. felicitatis & ornauit sepulchrū ei⁹ et sancti Siluani Hieronymus presbyter obiit .xii. honorii āno .ii. kalen. octobris anno ætatis suæ .xc. i.

Bōifaci⁹
Diu⁹ Hie
ronym⁹
moritur.
4403

¶ Theodosius minor Archadii filius añ .xxvi. valentinianus iunior constantii filius Rauēnæ imperator creatur placidia mater eius augusta nuncupatur

¶ Effera gens vandalorum: Halanorū & Gothorum ab hispanis ad Aphricam transiens omnia ferro flamma rapinis simul & arriana Impietate fœdauit

Diuus
Aug.

¶ Sed beatus Augustinus Hipponensis episcopus & omnium

doct̄or eximius ecclesiarum. Ne ciuitatis suæ ruinam videret
 tertio obsidionis eius mense migravit ad dominum. v. kalen.
 sep. Cum vixisset annis. lxxvi. In clericatu autem vel episco-
 patu añ ferme. xl. compleffet: quo tempore vandali capta Car-
 thagine Siciliam quoq; deuastarunt. Cuius captiuitatis pascha
 sinus lilybitanus antistes in epistola quam de ratione paschali
 pape leoni scripsit meminit. Ad scotos in christum credentes
 ordinatus a papa Cælestino palladius primus episcopus mitti
 tur. Anno Theodosii octauo recedente a britania romano ex-
 ercitu: cognita scoti & picti de negatione redeunt: ipsiq; totã
 ab aquilone insulam: perinde murotenus capeffunt. nec mora
 cælis capitis fugatisq; custodibus muri & ipso interrupto: &
 iam contra illum crudeli prædone grassante Mittitur epistola
 lachrymis erūnisq; referta ad romanæ potestatis virum actiũ
 ter consulem vigesimotertio Theodosii principis anno: petēs
 auxilium nec impetrat. Interea fames dira ac famosissima pro-
 fugos infestat: qua coacti quidam hostibus dedere manus: alli
 de montibus speluncis ac saltibus strenue repugnabant: ac stra-
 ges hostibus dabant. Reuertuntur scoti domum post nō mul-
 tum tempus reuersuri: picti extremam insule partem. Tum pri-
 mum & deinceps in habitaturi detinent: famem prefatam ma-
 gna frugum opulentia opulentiam: luxuria: & negligentia: ne-
 gligentiam lues accerrima & acrior mox hostium nouorum
 id est Anglorum plaga secuto est: quos illivno animo consilio
 q̄ cum rege suo vertigerno quasi defensores patrie ad se inui-
 tandos elegerunt. Sed exceptos mox impugnatores atq; ex-
 pugnatores sensere.

migravit
ad dñm.

¶ Xistus romæ episcopus fecit basilicam sancte maris matris
 domini : quæ ab antiquis liberi cognominabatur . Eudoxia
 vxore Theodosii principis ab hierosolymis remeauit. beatif-
 simi Stephani Primi martyris reliquias quæ in basilica sancti
 Laurentii positę venerantur secum deferens.

Xistus
ep̄s
Eudoxia

¶ Blædla & Atila fratres multarūq; gentium reges illyricum
 thraciūq; depopulati sunt.

¶ Marcianus & Valentinianus añ. vii. gens anglorum siue sa-
 xonum britaniam tribus longis nauibus aduehitur . Quibus
 dum inter prosperum domi fama referret. mittitur exercitus
 fortior qui iunctus prioribus primo hostes a quib? petebatur
 abegit deinde in scotos armavertens totam prope insulam ab
 orientali eius plaga vsq; ad occidentalē igni vel ense subegit.

4410

Caput
sancti io
annis ba
piste

Conficta occasione quod profe militantibus brittones minus
sufficenter stipendia darent.

¶ Ioannes baptista caput suū duobus monachis orientalibus
qui ob orationē venerē hierosolymā iuxta Herodis quōdam
regis habitaculum reuelat: quod deinceps. Emissam phenicæ
vrbem perlatū id digno honore cultū est. Hæresis pe agiana
britannorū turbat fidem: quia ei Gallicanis ep̄is auxiliū que-
rentes: Germanū altiodorensis ecclesie ep̄m: & Lupū Treca-
lenū c̄que apostolicæ gr̄e antistitē fidei defensores accipiunt.
Confirmāt antistites fidē verbo veritatis: simul et miraculoꝝ
signis. Sed & bellum saxonū pictorūq; aduersus brittones: eo
tempore iunctis viribus susceptum diuina virtute retundunt.
Cū germanus ipse dux belli factus non tubæ clangore sed cla-
more alleluayē totius exercitus voce ad sydera leuato: hostes
in fugam vertit in manes. Qui deinceps ad Rauēnam perue-
niens & summa reuerentia a Valētiniano & placida susceptus
migravit ad Christum. Corpus honorifico agmine comitanti-
bus virtutū operibus altiodorū defertur. Actius patricius ma-
gna occidentalis reip. Salus & regi quondam Atilæ terror a
Valentiniano occiditur: cum quo hesperium cecidit regnum
neq; hætenus valuit releuari.

4417

¶ Leo añ. xvii. hic pro Thomo calcedonēsi per vniuersum or-
bē singulis orthodoxorū ep̄is singulas cōsonātesq; missit epi-
stolas quid de eodem Thomo sentirent rescribi sibi postulans
quorum adeo cōsonātia de vera christi incarnatione suscepit
omniū rescripta Ac si vno tēpore: vnoq; distante fuissent vni-
uersa conscripta Theodorus ep̄s ciuitatis quæ a Cyro perfarū
rege condita Cyriæ nomen habet. Scribit de vera incarnatio-
ne dñi saluatoris aduersus euthycē & discorū alexandriæ epi-
scopum: qui humanā in Christo carnem negant: scribit & hi-
storiā ecclesiasticā a fine librorum Eusebii: vsq; ad suū tem-
pus: id est vsq; ad imperium Leonis huius: sub quo & mortu⁹
est victorius iubente papa Hilario. scripsit paschalem circulū.
D. xxxii. annorum indictione. x.

Hilarius
papa
4444.
Odo rex
gothorū.

¶ Zenon añ. xvii. corpus Barnabe apostoli & euangelii Ma-
thæi eius stillo scriptū ipso reuelante repperitur Odo acer rex
gothorum romā obtinuit: quā ex eo tempore diutius eorū re-
ges tenere: mortuo Theoderico Triari filio. Alius Theode-
ricus cognomento valamer gothorū suscepit regnū. Qui vtrā
q; Macedoniam Thesaliāq; depopulatus est. Et plurima regiæ

ciuitatis loca igne succēdens italiam quoq; infestus occupauit. Honoricus rex vandalorum arrianais in aphrica exulatis diffu-
gatisq; plusq; cccxxxiiii. ep̄is catholicis: ecclesias eorum clau-
sit plebem variis afficit supplicis. Et quidem innumeris ma-
nus abscidens linguas precipit: nec tamē loquelam catholicæ
confessionis erripere potuit. Brittones duce Ambrosio Aure-
liano viro modesto q̄tolus forte Romanæ gentis saxonum cę-
di superfuerat occisis in eadem parentibus purpura indutis vi-
ctricem eorum prouocantes ad præliū vincunt: & ex eo tem-
pore nunc hinc nunc illi palmam habuere donec ad vena poten-
tior tota per longum petiretur insula.

☩ Anastasius añ. xxviii. Transamūdus vandaloꝝ rex catholi-
cas ecclesias clausit: & cccxx. ep̄iscopos exilio sardyniam misit
Symmachus papa inter multa ecclesiarum opera quæ vel a fū-
damentis creauit: vel prisca renouauit ad Beatum Petrum &
beatum Paulum: & beatum Laurentium pauperibus habitacu-
la construxit: & omni anno per Aphricam: vel sardyniam ep̄is
qui in exilio erāt pecunias & vestes mīstrabat. Anastasi⁹ q̄ hēre-
si fauēs eutycthis catholicos infecutus est diuino fulmie piit.

☩ Iustinus senior añ. viii. Ioannes Romanæ ecclesiæ pontifex
constantinopolim veniens ad portam quæ vocatur aurea po-
pularum turbis ei occurrentibus in conspectu omnium rogan-
ti cæco lumen reddidit. Qui dum rediens rauennam venisset
Theodoricus eum cū comitibus carceris afflictione peremit in
uidia ductus quia catholicæ pietatis defensor. Sed Iustinus cū
honorifice suscepisset quo loco cōns probū virū & symmachū
patriciū rauēnatē occiderat. Et ipse anno sequēte ibidē subita
morte periit succedēte in regnū Athalarico nepote eius.

☩ Hildericus vandalorū rex ep̄iscopos ab exilio reuerti & ec-
clesias instaurare precepit: post annos. Lxxiiii. hēreticæ ppha-
nationis Benedictus abbas virtutū gloria claruit: quas beatus
papa Gregorius in libro dialogoꝝ scripsit.

☩ Iustinianus Iustini ex sorore nepos añ. xxxviii. bilisarius pa-
tricius a Iustiniano in aphricam missus visandalorum gentem
deleuit. Carthago quoq; anno excessionis suæ .xcvi. recepta
est pulsus deuictisq; vandalis: & Gelismero rege eorum capto
constantinopolim misso. Corpus sancti Antonii monachi di-
uina reuelatione repertum Alexādiam defertur: & in ecclesia
beati baptistæ Ioannis humatur Dionysius paschales scribit
circulos incipiens ab año dominicæ incarnatiōis. Dxxxii. qui

d i

4472
Transa =
mundus
Syma-
chus
papa.4480ⁱAthalari
co.Bene.
abbas
4518Gelisme
rus.
Corpus
san. An.
monachi

est annus Diocletiani. ccclyiii. post consulatum Lampadii & Orestis: quo anno codex Iustinianus orbi promulgatus est. Victor quoque capuanorum episcopus librum de pascha scribens victorii arguit errores.

4529

Sophia
coniunx
Iust.

¶ Iustinus minor a[n]. xi. Narfis patricius totillam Gothorum regem in Italia superavit: & occidit. Qui deinde per inuidiam Romanorum pro quibus multa contra Gothos laborauerat: accusatus apud Iustinum & coniugem eius Sophiam quod seruitio peme- ret in Italia: secessit neapolim Campaniae: & scripsit genti longobardorum ut venirent & possiderent Italia[m] a[n]. d[omi]ni Incarnatus. Dlxvi. in ditione. xiiii. m[en]se octobris. Ioannes Romanae ecclesiae pontifex ecclesiam apostolorum philippi & Iacobi qua[m] precessor eius pelagius coeperat perfecit & dedicauit.

4536

Eutyci
ep[iscopu]s.

¶ Tyberius constantinus a[n]. vii. Gregorius tunc apochysarius in constantinopolim post romanus ep[iscopu]s: libros expositionis in Iob condidit: & Eutychium eiusdem urbis ep[iscopu]m in fide nostrae resurrectionis errasse tyberio p[ro]p[ter] conuicit. Ita ut ipse Augustus liberum eius quod de resurrectione scripsit suis quoque catholicis allegationibus destruens deliberaret flammis cremari debuisset. Docebat enim idem Eutychius corpus nostrum in illa resurrectione gloria impalpabile & ventis arrip[er]e subtilius esse futurum: contra illud Dominicum palpare & videre quia spiritus carne[m] & ossa non habet: sicut me videtis habere. Gens longobardorum comitante fame & mortalitate omnem inuadit Italiam ipsamque romanam vastatrix obsidet urbem: quibus tempore illo rex praeerat albinus:

4558
Hirminigildus.
Leuigildus =
Leander

Grego.
docto.
a[n]o d[omi]ni.
incarna.
Dxc.

¶ Mauricius a[n]. xxi. Hirminigildus leuigildi Gothorum regis filius ob fide catholicae confessionem inexpugnabilem a patre arriano regni priuatus in fulis & carcerem ac vincula profectus ad extremum nocte sancta dominicae resurrectionis securi in capite percussus regnum caelesto pro terreno rex & martyr Intrauit. Cuius frater Ricardus mox ut regnum post patrem accepit omnem Gothorum cui praeerat gentem instante Leandro hispolitano ep[iscopu]s: qui & hirmilgidum docuerat catholicam conuertit ad fidem: Gregorius Romanae ecclesiae pontifex & doctor eximius anno Mauriti imperii. xiiii. in ditione. xiiii. Synodus episcoporum. xxiiii. ad corpus beati Petri apostoli congregans de necessariis ecclesiae decernit. Idem missis in britanniam Augustinos mellito & Ioanne & aliis pluribus cum eis monachis timentibus deum: ad christum angelos conuertit: &

quidem ædiliberectus mox ad xp̄i gratiam conuersus cum gēte cantuariorū: cui preerat proximisq; prouinciis: & iam ep̄m doctoremq; suum Augustinū & cæteros sacros antistites ep̄i copali sede donabat porro gentes anglorum ab aquilone hūbri fluminis sub regibus ælle. & ædilfridolæ qui necdum verbum vitæ audierāt. Gregorius. xviii. anno Mauricii Ind. .iiii. scribens augustino lugduni quoq; & aboraci ep̄os accepto a sede apostolica pallio metropolitanos esse debere decernit.

¶ Phocas añ. viii. huius secūdo anno Ind. viii. Gregorius papa migravit ad dominū. hic rogante papa bonifacio statuit sedem Romanæ & apostolicæ ecclesiæ caput esse oium ecclesiærū. Quia ecclesiā cōstantinopolitana primo se oium ecclesiærū scribebat. Idē alio papa bonifacio petente iussit in v̄teri fano quod pantheū vocabatur: ablati idolatrię sordibus ecclesiam beatæ semp virginis mariæ & omnium martyrum fieri. Vt vbi quondam omnium non deorum sed demoniorum cultus agebatur. Ibi deinceps omnium fieret memoria sanctorū p̄se aduersus remp. grauissima bella gerentes multas romanorum prouincias: & ipsam hierosolymam conterunt: & destruentes ecclesias: sancta quæq; prophanātes item ornamenta locorū vel sanctorū cōmunia quæq; abstulere & iam vexillum dominicæ crucis abducunt.

¶ Heraclius añ. xxvi. Anastasius persa monachus nobile pro christo martyrium patitur: qui natus in perside magicas a patre puer artes discebat: sed vbi a captiuis christianis christi nomen acceperat. In eum mox animo toto conuersus: relicta p̄ fide calcidoniā hierapolimq; christum quærens: Ac deinde hierosolimā petit: vbi accepta baptismatis gratia. Quarto ab eadem vrbe miliario monasterium abbatis Anasthasii intrauit ibi. vii. annis regulariter viuens Dum Cæsareā palestinae orationis gratia venisset captus a psis: & multa diu verberat Inter carceres & vincula Mazabona iudice perpeffus. Tandē mittitur persidem ad regem eorū chosronē a quo tertio per interual la tēporis verberatus: ad extremū vna suspensus manu p̄ tres horas diei sic decollatus cū aliis. lxx. martyriū cōpleuit. Mox tunica eius indutus quidā demoniacus curatus est. In terra su perueniēs cū exercitu heraclius princeps superatis psis christianos qui erant captiui reduxit gaudentes. reliquiæ beati martyris Anasthasii primo monasterium suum deinde Romam aduectæ venerantur in monasterio beati Pauli apostoli quod

d ii

Anno
Dicarnatio. 5974365
Grego.
papam
ritur.

4591

dicitur ad aquas salinas aⁿo Heraclii regni. xvi. in dictis. xv
Edumi excellētissimus rex angloꝝ in britānia transumbranæ
gentis ad aquilonem: p̄dicante Paulino episcopo quē miserat
Decantio venerabili archiepo iustus. Verbum salutis cum sua
gente suscepit anno regni sui vndecimo. aduentus aut̄ anglo
rū in britanniā plus minus aⁿ. cc. xxx. ei quæ Paulino sedem
episcopatus eburaci donauit. Cui profecto regi in auspiciū
venture fidei & regni cœlestis: potestas quoq; terreni creauerat
regni Ita vt vniuersas britāniæ fines: quod nemo angloꝝ
ante eū fecerat quos vel ipsoꝝ vel britonū gentes habitabant
subditiōne acciperet: eo tempore exortum apud scottos in ob
seruationem pasche errorem quatuordecim annorum Hono
rius papa per epistolam redarguit. Sed & Ioannes qui success
ori eius Seuerino successit: cum adhuc esset electus in ponti
ficatum: pro eodem pascha eis simul & pro pelagiana hæresi:
quæ apud eos reuiuisebat scripsit.

4593
Cyrus
Seruius
& Pyrrh⁹
epi.
Theod.

¶ Heraclonas cū matre sua martina aⁿ. ii. Cyrus Alexādris
Seruius: & Pyrrhus regiē vrbis ep̄i: acephaloꝝ hæresim in
stantes vnā operationē in xp̄o diuinitatis: & humanitatis
vnā volūtātē dogmatyzant: e quibus Pyrrhus his tēporibus:
idem sub Theodoro papa Romā veniens ex aphyrica ficta: vt
post apparuit: pœnitentia obtulit eidē pape: p̄nte cūcto clero
& populo libellū cū sua subscriptione. In quo cōdēnaretur oia
quæ a se vel a p̄cessoribus suis scripta vel acta sunt aduersus
catholicā fidē: vñ & benignē susceptus est ab eo quasi regis
pontifex erat ciuitatis: sed cū reuersus domū repetiit: & erro
rem domesticū memoratus esset papa Theodorus aduocatis
cūctis sacerdotibus & clero in ecclesia beati Petri apostolorū
principis: cōdēnauit eum sub vinculo Anathematis.

4594

¶ Constantinus filius Heraclii mēsis. vi. Pyrrhi successor
Paulus nō tantū vāsana doctrina sicut decessores eius sed &
aperta p̄secutione catholicos cruciat Apochysarios enim san
cte ecclesiæ romanæ qui ad eius correptionē missi fuerāt par
tim carceribus partim exiliis: partim verberibus afficiēs. Sed
& altare eorū in domo placidię sacratum in venerabili oraculo
subuertens diripuit. Prohibens eos ibidem missas celebrare:
vñ & ipse: sicut p̄cessores illius: ab apostolica sede iusta des
positionis vltione damnatus est.

4625
Heracli⁹
Sergius

¶ Constantinus filius Constantini aⁿ. xxviii. hic deceptus a
Paulo sicut Heraclius auus eius a Sergio eiusdē regis ciuitatis

epo exposuit typū aduersus catholicā fidē: nec vnā nec.ii. vo-
lūtates aut operationes in xp̄o diffiniēs esse cōfitendas: quas
nihil velle vel operari credendus sit xp̄s vñ Martinus papa cō-
gregata Romæ synodo. cv. ep̄orū dānauit sub anathemate p̄-
facos: Cyrum: Sergiū: Pyrrhū & Paulū hæreticos: & post hæc
missus ab imperatore. Theodorus Hexarchus tulit Martinum
papam de ecclesia cōstantiniana perduxitq; cōstātinopolim: q
post hæc relegatus in chersoneso ibidem vitā finiuit. Multis
in eodē loco virtutū signis vsq; hodie refulgens. Facta est autē
Synodus p̄fata anno imperii Cōstantini nono: mense octobri
Inditione. viii. Cōstantinus princeps Vitaliano papa nup ordi-
nato misit beato Petro apostolo euangelia aurea gēmis albis
mirē magnitudinis in circuiū ornata. Et post aliquot annos
idē p̄i dic. vi. veniens Romā obrulit sup altare sup altarium
auro textile: toto exercitu cū cereis ecclesiā intrante. Sequēte
āno facta est eclip̄sis solis quā nr̄a ætas meminit quasi. x. hora
diei. v. nonas Maii. Theodorus archieps & Adrian⁹ abbas vir
æque doctissimus: a Vitaliano missi in britanniā plurimas
ecclesias anglorum doctrinæ ecclesiasticæ frugē fecūdarunt.
Constantinus post plurimas & in auditas depredationes pro-
uincis factas occisus in balneo: perit Indic. xii. nec lōgo post
tempore & iam Vitalianus papa cœlestia regna petiit.

¶ Con⁹tinus filius Constantini superioris regis añ. xvii. 4639
Saraceni siciliam inuadunt: & preda nimia secum ablata mox
Alexandriā redeūt. Agatho papa ex rogatu Cōstātini Heraclii
& Tyberii principū piissimorū: misit in regiā urbem legatos
suos: in quibus erat Ioannes Romanæ ecclesiæ tunc diac. nō
longe post ep̄s pro adunatione faciēda sanctorū dei ecclesiæ
qui benignissime suscepti reuerētissimo fidei catholice defen-
sore Constantino. Iussi sunt remissis disputationibus philoso-
phicis pacifico colloquio de fide vera pquirere. Datis eis de
bibliotheca constantinopolitana cūctis antiquorū patrū quos
petebant libellis. Ad fuere autē ep̄i. cl. p̄sidente Georgio patri-
archa regiæ urbis: & antiochiæ Macario & conuicti sunt qui
vnā volūtātē & operationē astruebant in christo. Falsa esse pa-
trū catholicorū dicta per plurima: finito autē cōsiliū Georgi⁹
correctus est. Macarius vero cū suis sequacibus simul & p̄ces-
soribus Cyro Sergio: Honorio Pyrrho: Paulo: & Petro Ana-
thematizatus: & in locum eius Theophanius abbas de sicilia
Antiochiæ ep̄s factus: tantaq; gratia legatos catholicæ pacis
d iii

Cyrus
Sergius
Pyrrh⁹ &
Paulus
Theod.
Hexarc.
Vitaliā.
papa

Eclip̄s.
solis.
Theodo-
rus & A-
drian⁹.

Georgi⁹
papa
Macari⁹.

Theo-
phani⁹

Ioānes
epūs.

Primam
Sy. tpe iu
lii pape.
Secunda
Sy. tpeo=
re dama=
si pape.
Tertia si.
tpe Cele=
stini pp̄.
Quarta
Sy. tpeo
re leonis
pape.
Quinta
Si. tpe vi
gili pp̄.
Sexta sy.
ediltrida
Annæ fi
lia regis
anglorū
Hætrido
4649

comitata est. Vt Ioannes portuēsis episcopus qui erat vnus ex
ipsis dominica octauo paschæ missas publicas in ecclesia san
ctę Sophię corā principe patriarcha latinæ celebraret. hæc est
sexta synodus vniuersalis cōstantinopoli celebrata: & Græco
sermone conscripta tēporibus pape Agathonis: & sequēte ac
residēte piissimo principe Cōstātino intra palatiū suū simulq;
legatis apostolicę sedis & ep̄is. cl. residentibus.

¶ Prima enim vniuersalis synodus nicēna congregata est cō
tra Arrium. cccxviii. patrum temporibus Iulii pape sub Con
stantino principe.

¶ Secūda in Cōstantinopoli. cl. patrū cōtra Macedonium &
Eudoxium temporibus Damasi pape & Gratiani principis.
quando nectarius eidem vrbi est ordinatus ep̄s.

¶ Tertia in epheso. cc. patrū cōtra Nestorium augustæ vrbis
ep̄m sub Theo. magno principe: & Pa. cælestino.

¶ Quarta in calcedone patrum. Dcxxx. sub Leone papa tem
poribus Martiniani principis contra Eutycheo nephandissi
morum præsulem monachorum.

¶ Quinta item in constantinopoli temporibus Vigilii pape:
sub Iustiniano principe cōtra theodogę & oēs hæreticos.

¶ Sexta hæc de qua in p̄nti diximus: Tunc sancta & ppetua
virgo Christi Egiltrudis filia Annæ regis anglorę & primovi
ro p magnifico & post Hætrido regi coniunx data post quā
.xii. añ. torū incorrupta seruauit maritalē: post reginā sumpto
velamine sacro: virgo sanctimonialis efficitur. Nec mora & iā
virginū mater & nutrix pia sanctarū. Accepit locū in cōstruen
dum monasteriū quem Cilge vocant. Cuius merita viuæ testa
tur & iam mortua caro. quæ post. xvi. añ. sepulturæ: cum veste
qua inuoluta est: incorrupta reperitur.

¶ Iustinianus minor filius Cōstātini añ. x. hic cōstituit pacem
cū saracenis decennio terra mariq; sed & prouincia aphyrica
subiugata est Romano imperio q̄ fuerat tenta a saracenis. Ipsa
quoq; Carthagine ab eis capta & destructa. Hic beate mēoriæ
pontificē romane ecclesię Sergiū quia heraticæ suę Synodo
quā cōstātinopoli fecerat fauere & subscribere nolisset: misso
zacharia protospatario suo iussit constantinopolim deportari.
Sed puenit militia rauēnatæ vrbis: vitinā rucq; partiū iussa prin
cipis nephanda: & eundē zachariam cōtumeliis & iniuriis ab
vrbe Roma pepulit. Idem papa Sergius ordinauit venerabilē
virū Vilbrordum cognomine Clementē fresonū genti ep̄m.

In quavisq; hodie pro æterna patria peregrinus est de britānia enim gentis angloꝝ Innumera quotidie diabolo detrimenta & xp̄ianæ fidei facit augmenta. Iustinianus ob culpā perfidi regni gloria priuatus exul in pontum secedit.

¶ Leo añ. iiii. papa Sergius in sacrario beati Petri apostoli cap- 4652
sam argenteam que in angulo obscurissimo diutissime iacue-
rat & in ea crucē diuersis ac p̄ciosis lapidibus aornatā dño
reuelate repperiit. De qua tractis quattuor petallis qbus gēme
inclusæ erāt miræ magnitudinis portionē ligni salutiferi do-
minicæ crucis interius repositam inspexit. Quæ ex tēpore illo
annis oibus in basilica saluatoris q̄ appellatur constantiniana
die exaltationis eius ab omni osculatur atq; adoratur populo
Reuerendissimus ecclesiæ lindisfarnēsis in britānia ex ancho-
rita antistes eudbertus totā ab infantia vsq; ad seniū vitā mi-
raculoꝝ signis inclitā duxit. Cuius dū. xi. annos maneret cor-
pus humatum incorruptū post hæc quasi eadē hora defuncti
simul cū veste qua tegebatur inuentū est: sicut in libro de eius
vita ac virtutibus: & prosa nuper & hexametris versibus scri-
pto ante aliquot annos ipsi signauimus.

¶ Tyberius añ. vii. synodus Aquileiē facta ob imperitiā fidei: 4659
Quintū vniuersale conciliū susciperet diffidit. donec saluta-
ribus beati pape Sergii monitis instructa. & ipsa huic cū cæte-
ris xp̄i ecclesiis annuere cōsentit. Gisulfus Dux gētis lōgobar-
doꝝ beneuenti campaniā igne gladio & captiuitate vastauit. 4660
Cūq; nō esset qui eius impetui resisteret Apostolicus papa Ioā-
nes qui Sergio successerat missis ad eū sacerdotibus ac dona-
riis p plurimis vniuersos redemit captiuos atq; hostes domū
redire fecit. Cui successit alius Ioannes qui inter multa opetū
illustriū fecit oratoriū sanctæ dei genitrici opere pulcherrimo
intra ecclesiā beati apostoli Petri. Hereberectus rex longobar-
dorū multas cohortes & patrimonia alpiū cottiarū q̄ quondā
Ad ius pertinebant apostolicę sedis sed a longobardis multo
tempore fuerant ablata restituit iuri eiusdem sedis & hanc do-
nationē aureis scriptam litteris Romam dirrexit.

¶ Iustinianus secundo cum Tyberio filio añ. vi. hic auxilio 4661
Terbelli regis Vulgaroꝝ regnū recipiens occidit eos qui se ex-
puluere p̄cios. Et Leonē qui locū eius vsurpauerat nec nō &
successorem eius Tyberium qui eū de regno diiectum toto qd̄
ipse regnabat tēpore in eadē ciuitate in custodia tenuerat. Cal-
linicū vero p̄riarchā erutis oculis missit Romā & dedit ep̄atū

Gisulfus
dux.
Papa
Ioānes

Herebe-
rect⁹ rex.

4661
Terbell⁹
rex.

Callinic⁹

Const.
papa

Cyro qui erat abbas in ponto eūq; alebat exulem. Hic constātinum papam ad se venire iubens honorifice suscepit ac remisit. Ita vt eum die Dñica missas sibi facere iubens communio nem de manu eius acceperit: quem prostratus in terra pro suis peccatis intercedere rogans cuncta ecclesie priuilegia renouauit. Qui cum exercitum mitteret in pontum multum prohibēte papa apostolico ad comprehendendum Philippicum: quem ibi relegauerat. Conuersus omnis exercitus ad partem philippici fecit eum ibidem imperatorem. Reuersusq; cum eo constātinopoli pugnabit contra iustinianū ad. x. ab vrbe miliarium: Et victo atq; occiso Iustiniano regnū suscepit philippicus.

4667

¶ Philippicus añ. i. menses. vi. hic eiecit Cyrum de pontificatu: eūq; ad gubernandū abbatis iuræ monasteriū suum pontū redire precepit: idem cōstantino pape misit litteras prauis dogmatis: Quas ille cum apostolicę sedis concilio respuit: & huius rei causa: fecit picturas in porticu sancti Petri: q̄ acta Sanctarū synodorum vniuersalium continerent. Nam & hmoi picturas cum haberentur in vrbe regia philippicus iusserat auferri. Statuitq; populus romanus ne hæretici iperatoris nomē aut chartas aut figurā solidi susciperent. Vñ nec eius effigies in ecclesia introducta est nec nomē ad missarum solēnia prolatum.

4670

¶ Anastasius añ. iiii. hic philippicum captum oculis priuauit: nec occidit idem litteras constantino pape Romā per scholasticum patricium & hexarcum italię dirrexit. Quibus se fauorem catholicę fidei & sancti sexti concilii predicatorum esse docuit. Liutbrandus rex Longobardorum donationem patri monii alpium cottiarum quam Herebrechtus rex fecerat. Et ille repererat a monitione venerabilis pape gregorii cōfirmavit.

Liutbrandus rex.

Berechtus

¶ Hęc Berechtus vir sanctus de gente Anglorum & sacerdotium mōachica vita: & iam pro cœlesti patria peregrinis exorians. Plurimas scoticę gentis prouincias ad canonicam pastoralis tēporis obseruantia: a qua diutius errauerant pia p̄dicatione cōuertit. Anno ab incarnatiōe domini. Dccxvi.

4671

¶ Theodosius añ. i. hic electus in imperatorē Anastasium ayniceam ciuitatem graui prelio vicit. Datq; sibi sacramento clericum fieri: ac presbyterum fecit ordinari. Ipse vero vt regnū accepit: cum esset catholicus mox in regia vrbe imaginem illam venerandam in qua sancte sex Sinodus erant depictę: & a philippico fuerāt deiectę pristino in loco erexit Tyberis fluius alueum suum egressus multa Romanę fecit exitia ciuitati

De tyberis.

Ita vt in via lata ad vnam & semis staturam excrefceret : atq; a porta sancti Petri vsq; ad pontemolinū aq; se discendētes coniungerent. mansit autem diebus. vii. donec agentibus letanias crebras ciuibus: octauo demū die reuertitur. His temporibus multi anglorum gentis nobiles & ignobiles viri & fæminæ: duces & priuati diuini amoris instinctu de britannia Romanam venire conserant. Inter quos & iam reuerentissimorum Abbameus Ceolfridus annos natus. lxxiiii.

¶ Cum esset presbyter aſ. xlvii. abbas autem annos. xxxv. vbi longonas peruenit: ibi defunctus: atq; in ecclesia beatorum geminorum martyrum sepultus est. Qui inter alia donaria quæ a ferre disposuerat misit ecclesiæ sancti Petri pandeſcæ a beato hieronymo in latinū ex hebreo vel græco fonte translātū.

¶ Leo aſ. ix. sarraceni cum immenso exercitu constantinopolim venientes triennio ciuitatem obsident. Donec Ciuibus multa instantia ad domini clamantibus: plurimi eorum fame frigore pestilentia perirent. Ac sic pertæsi obsidionis abscederent: qui inde regressi vulgarorum gentem quæ est super Danubium bello agrediuntur: & ab hac quoq; victi refugiunt: ac naues repetunt suas. quibus cum altum peterent ingrueſſe subita tempestate: plurimi & iam mersis siue confractis per littoſa nauibus sunt necati. Liutprand̄ audiens quod saraceni depopulata sardinia: & iam loca sædarent illa vbi ossa sancti Augustini. episcopi propter vastationem barbarorū olim trāslata: & honorifice iuerant condita misit: & dato magno pretio accepit & transtulit ex cincticinis: ibiq; cum debito tanto patri honore recondidit.

4680

Danubiū fl.

Liutprand.

¶ De reliquiis Sextæ ætatis.

¶ Hæc de cursu preteriti seculi ex hebraica veritate prout potuimus elucubrare curauimus. Aequum rati vt sicut græci. lxx translatorum editione vtentes de ea sibi: suisq; temporum libros condidere. Ita & nos qui per beati interpretis Hieronymi industriam puro hebraicæ veritatis fonte potamus Temporum quoq; rationem iuxta hanc scire queamus: quod si qui laborem hunc nomen culpauerint esse superfluum: accipiant hi quicūq; sunt iustum salua Charitate responsum. Quod prefatus Hieronymus prisicæ Cosmographiæ calliniatoribus reddidit: vt si displicet non legant. Cæterum cunctis in commune suademus vt siue quis ex hebraica veritate quæ ad nos p memoratum interpretem pura peruenit: & iam hostibus iudæis

68

c i

Improfessione : siue ex. lxx. Interpretum translatione: quæ vel minus sollicitè primo ædita est vt multi astruunt: vel post a gētilibus corrupta vt beato Augustino videtur: seu certe ex vtrifq; commixto opere codicibus. vt sibi visum fuerit: tēporum cursum notauerit: & siue plixiora seu breuiora transacti seculi tempora signauerit: aut signata repperierit. Nullatenus tñ ex hoc longiora vel breuiora quæ restant seculi tempora putet. Memor semper dominicæ sententiæ: quia de die vltima & hora nemo sit neq; angeli cœlorum nisi pater solus. Neq; n. vl-
latenus sunt audiēdi qui suspicantur. Huius seculi statū sex milium annorū ab initio fuisse definitū. Et ne contra sniam domini venire videantur. Addunt incertū mortalibus quoto anno Sextæ millenariæ partis venturus sit dies iudicii: cuius tamen aduentus maxime circa terminū sexti millenarii debeat sperari. A quibus si quæris vbi hæc putanda vel credenda legerint: mox stomachantes qui aliud quid responderi non habent. An non legisti inquit in genesi quater sex diebus mundum fecerit deus. Vñ merito credi debet eum plus minus sex milibus annorum esse staturū: & quod est grauius fuere qui ppter septimū diem in quo requieuit deus ab operibus suis: sperarent post sex annorū milia sanctorum labores in hac vita mortali. septimo mille annorū curriculo eos post resurrectionem in hac ipsa vita immortales in delitiis & multa beatitudine regnatos esse cum christo. Verum his: quia hæretica sunt & friuola: funditus omiſſis intelligamus sinceræ & catholicæ sex illos dies in quibus mundi huius ornatū perfecit deus. Et septimū in quo ab omni opere suo requieuit: quē ob id perpetuæ quietis benedictione sanctificauit Non sex milia annorū seculi laborantis & septimū regni beatorum in terra cum christo: sed exponamus ætates significare mundi labentis in quibus sancti laborant in hac vita pro christo. Et septimā perpetuæ quietis in alia vita quā solutæ a corporibus percipiunt a nimæ sanctæ cum xpo quod animarū sabbatum tunc inchoasse recte creditur. Cum primū christi martyr carne occisus a fratre: mox anima est æternam translata in requiē. Tunc autē perficietur cum in die resurrectionis animæ etiam corpora in corrupta recipient preterea cum nulla ætatum quinque preteritarum mille annis acta repperitur: sed aliæ plures annos aliæ pauiores habuere. Neq; vlla alteri similem habuit summā annorum restat vt pari modo hæc quoq; quæ nūc agitur incer-

tum mortalibus habeat suæ longitudinis statum: soli autē illi cognitum qui seruos suos accinctis lumbis lucernisq; ardentibus vigilare præcepit: similes hominibus expectantibus dominum suum quā reuertatur a nuptiis.

¶ De trina opinatione fidelium quā venit dominus.

¶ Cuius quidem aduentus horam merito sancti omnes diligunt & citius adesse desiderant. Sed periculose satis agunt hii qui an prope longe sit putare vel predicare presumunt. Vñ pulcherrime beatus Augu. remoto illo seruo nequā: q dicit in corde suo morā facit dñs meus venire. Iste quippe ꝑculdubio domini sui odit aduentū. Dat exemplū de tribus pueris optimis Aduerū dñi sui sicienter desiderantibus: vigilanter expectātib: fideliter amātib:. Quorū vnus dicit vigilemus & oremus quia citius venturus est dñs. Alter dicit vigilemus & oremus quia breuis: & incerta est ista vita: quāuis tardius venturus sit dominus. Tertius dicit vigilemus & oremus quia & breuis atq; incerta est ista vita: & nescimus tempus quā venturus sit dominus. Proinde si factum fuerit hoc quod predixerat primus gaudebunt cum illo secundus & tertius. Si autem factum non fuerit: metuendum est ne perturbentur qui illi crediderant. Et incipiant aduentum domini non tardum putare sed nullum. Qui autem credunt quod dicit secundus tardius dominū esse venturum: si falsum fuerit inuentum citius domino veniente nullo modo qui ei crediderant turbabuntur in fide: sed inopinato gaudio ꝑfruuntur. Qua propter qui dicit dominū citius esse venturū: optabilius loquitur: sed periculose fallitur. Qui autem dicit dominum esse tardius venturū & tñ credit sperat: amatq; eius aduentū. Profecto de tarditate eius & iam si fallitur sæliciter fallitur. Habebit enim maiorem patientiam si hoc ita erit maiorem lætitiā si non erit. At per hoc ab eis qui diligunt manifestationē domini ille auditur suauius: iste creditur citius. Qui autem quid horum sit verum ignorare se confiteatur illud optat: hoc tolerat in nullo eorum erat: quia nihil eorū aut infirmat aut negat.

¶ De temporibus antichristi.

¶ Duo sane certissima nec dum instantis diei iudicii habentur inditia: fidem videlicet israheliticæ gentis & regnū ꝑsecutionēq; antichristi: quam videlicet ꝑsecutionem trium semis annorū futurū fides ecclesiæ tenet. Sed ne hæc improuisa veniēs oēs passim quos i paratos inuenerit iuoluat. Enoch & Heliam

maximos prophetas & doctores añ huius exortum venturos
immundum qui israheliticam plebem ad fidei conuertant gra
tiam. Atq; ad pressuram tanti turbinis in parte electorum insu
perabilem reddant: qui cum ipsi primo tres semis annos pre
dicauerint: & sicut de vno Helia propheta Malachias predi
xit. Conuertere corda patrum in filios. Idem antiquorum fi
dem dilectionemq; sanctorum in eorum qui tunc victuri sunt
mente plantabunt. Tunc exandescens illa horrenda persecu
tio. Ipsos in primis martyrii virtute coronabit. De inçeteros
fideles corripiens vel martyres christi gloriosissimos: vel dā
natos apostatas faciet: qđ significare videtur apostolus Ioan
nes ita scribens in apocalypsi. Atrium autem quod est foris tē
plum eice foras & ne metieris illud quoniam datum est gen
tibus: et ciuitatē sanctam calcabunt: mensibus. xlii. idest eos
qui nominatenus fideles sola exteriora diligūt: ab electorum
forte separatos ostende: quia & ipsi ad persequendam eccle
siam conuertentur nouissima illa persecutione trium semis an
norum. Et dabo inquit duobus testibus meis & prophetabūt
diebus mille. cclx. amicti saccis idest arctissimis continentie &
prefurarum laboribus accincti predicabūt: & paulo post: & cū
finierint inquit testimoniū suū bestiaq; ascendet de abyssu: fa
ciet aduersus illos bellum & vincet eos: & occidit illos: & cæ
tera: quibus ministros eiusdem bestię idest antichristi: de occi
sione horum duorum testium: Idē martyres lætatuos eis
demq; & iam mortuos insultatuos esse commemorat. Idem
alio loco. Et vidi inquit de mari bestiam ascēdentem & dedit
illi Draco virtutem suam & potestatem magnam. Idem vidi
hominē scāuissimi ingenii de tumultuosa impiorum stirpe p
genitum. Cui mox nato & per magicas artes a pessimis imbu
to magistris. Adiungens se diabolus tota virtutis suæ potētā
per quam magica cæteris omnibus maiora patiet indiuiduus
comes afferet. Et data est inquit illi potestas facere mēses. xlii.
idem in annos & dimidium percusso autem illo perditionis fi
lio siue ab ipso domino siue a Michaelē archāgelo: vt quidam
docent & aeterna altione dānato. Non continuo dies iudicii
secuturus esse credendus est. Alioquin scire possent homines
illius æui tēpus Iudicii. Si post. III. semis annos inchoatæ pse
cutionis antichristi cōfestim sequeretur. Nūc autem quia ante
consumatum tempus persecutionis illius dies iudicii non ve
niat scire omnibus licet. Post quantum vero tempus consuma

matę eiusdem persecutionis venturus sit. Nemini prorsus sci
re cōceditur Deniq; propheta Daniel qui regnum antixpi mil
le ducentis nonaginta diebus futurum describit ita concludit.
Beatus qui expectat & petuenit ad dies mille. ecc. xxxv. quod
Hieronymus ita exponit. Beatus inquit qui interfecto antixpo
supra mille. cc. xc. idest tres semis annos dies .xlv. prestulatur
Quibus est dominus atq; saluator in sua maiestate venturus.
¶ Quare autem post interfectionem antichristi. xl. & .v. dierū
silentium sit diuinę scientię est nisi forte dicamus dilatio re-
gni sanctorum patientię probatio est.

¶ De die iudicii,

¶ Adueniet autem dies domini sicut fur qui sicut ipse testa-
tur. Nescimus qñ veniat sero an media nocte an galli cantu an
mane in quo cœli. Inquit magno impetu transient elementa
vero a calore soluentur.

¶ Qui autem sunt cœli qui transient: Paulo superius docet
idem apostolus Petrus dicens. Cœli erant prius & terra de a
qua & per aquam consistens verbo dei: per quę ille tunc mū-
dus periit. Cœli autem qui nunc sunt & terra eodem verbo re-
positi sunt igni reseruati in die iudicii. Non ergo firmamentū
cœli in quo Sydera fixa circueunt: non cœlū etherum hoc
est inane. Illud maximū a cœlo Sydereo vsq; ad aera turbulen-
tum in quo puro & quieto diurnęq; lucis sp̄ pleno errātia sep-
tem sydera vaga ferri creduntur. Sed cœlum hoc aereum idest
terrę proximū a quo aues cœli qđ in eo volent appellantur.
Quod aqua quondam diluuii deletis terrestribus transcendē-
do perdidit Hoc ignis extremi iudicii eiusdem mensurę spa-
tio procrecens occupādo disperdet: nec sola hęc beati Petri
sententia: quia illos dicit cœlos igni iudicii perdendos. Qui
aqua Diluuii perierāt testatur syderum cœlum igni illo quāuis
maximo non esse iungēdum: sed iam domini sermo qui dicit.
Statim autem post tribulatur. dierū illorum sol obscurabitur &
luna non dabit lumen suum et stellę cadent de cœlo. Neq; enī
sol obscurari luna suo lumine priuari: stellę poterunt cadere de
cœlo si cœlum ipsum locus videlicet eorum igni voratum trā-
sibit. Nunc autem cœlum quidem aereum igni marcescet: sy-
derum manebit illesum Porro sydera obscurabuntur non suo
lumine vacuata sed maioris vi luminis ad aduentum superni
iudicis ne videantur obtecta: quod in hac vita lunam stellęsq;

oēs apotiore lumine solis inter diu pati cū sitis in promptu est. Cum autē peracto Iudicio: cœlum nouum & terra noua id est non alia pro aliis sed hæc ipsa per ignē innouata: & quasi quaedam resurrectionis virtute glorificata claruerint. Tunc vt isaías prædixit: erit lux lunæ sicut lux solis & lux solis septem pluciter: sicut lux septem dierum.

¶ Quod autem Ioan. in apocalypsi cum dixisset & vidi cœlū nouum & terram nouam primum enim cœlum & prima terra abierunt. Adiunxit atq; ait & mare iam nō est vtrum maximo illo ardore siccetur mare: an & ipsum vertatur in melius non facile patet. Cœlum quippe nouum & terram nouam. Non autem & mare nouum vsq; iam legimus futurū nam & typice potest intelligi quod dictū est. Et mare iam nō est quia iam tunc non erit hoc sæculum vita mortalium turbulentum quod sepiissime in scripturis maris nomine figuratur. Vbi autem ipsum extremi & vniuersalis Iudicii sit discrimen habendum. Inter multos sepe queritur. Constat namq; quia cum descenderit ad Iudicium dominus in ictu oculi fuerit omnium resurrectio celebrata mortuorum: sancti confestim rapiuntur obuiam illi in aera. Hoc etenim intelligitur apostolus indicare cum ait. Qm̄ ipse dominus in iussu & in voce archangeli & in tuba dei descendet de cœlo & mortui qui in xpo sunt resurgent primi: deinde nos qui viuimus qui relinquimur simul rapiemur cum illis in nubib⁹ obuiam domino in aera. Vtrum autem & reprobī tunc sublimis a terra leuentur obuiam iudici venturo. An meritis peccatorum ita pregrauētur vt quāuis immortalia corpora habentes ad altiora nequeant eleuari. Et presidente ad iudicandum domino: sancti in sublimi a dextris eius: ipsi autē inferiorib⁹ adistāt a sinistris. Tūc potius apparebit si vero tūc ignis ille Maximus & altissimus vniuersam terræ superficiem operit: & resuscitati a mortuis iniusti nequæūt in sublime raptari. Constat eos vt pote in terra positos igni circumdatos iudicis expectare sniam: sed an illo vrantur qui non per illum castigandi: sed æterno potius sunt igne dānandi quis preiudicare audeat. Nāq; aliquos electorum eo purgari alevioribus quibusdam admissis. Et beatus Augustinus in lib. de ciuitate dei .xx. ex prophetarum dictis intelligit. Et sanctus papa Greg. i homiliis euangelii exponens illud psalmographi: Ignis in cōspectu eius ardebat: & in circuitu eius tempestas valida: destri

tionem quippe inquit tantę iustitię tempestas ignisq; comi-
tantur: Quia tempestas examinat quos ignis exurat: satis au-
tem clarum est: quia raptis ad uocem tubę obuiam domi-
no in aera: perfectis seruis illius confragratio mundana non
noceat: si trium puerorum mortalia ad huc corpora eircum
positus camini ignis tangere nequiuit. Verum in his omnibus
utilius est cuiq; castum se districti iudicis prebere conspectib;
quã de Iudicii illius modo loco ve discutere. Sane quod apo-
stolus cum dixisset rapiemur cum illis in nubibus obuiam do-
mino in aera subdidit dicens: & sic semper cum domino erim;
m^o Non sic accipiendum est tanq̃ in aere nos dixerit semper
cum domino esse mansuros. Quia nec ipse vtiq; ibi manebit
quia veniens transiturus est. Venienti quippe ibitur obuiem
non manenti: sed ita cum domino erimus id est sic erimus ha-
bentes corpora sempiterna vbicunq; cum illo fuerimus.

¶ De septima & octaua ætate sæculi futuri.

Et hæc est octaua illa ætas semper amanda: speranda: suspi-
randa fidelibus quando eorum aias Christus incorruptibiliū 72
corporum munere donatas ad perceptionem regni coelestis:
contemplationeq; diuinæ suæ maiestatis inducat: non aufe-
rens gloriam quam exute corporibus a suæ quæq; egressionis
tempore beata in requiæ perceperant: sed maiore illas gloria
& iam corporum redeuntium accumulans. In cuius continu-
atæ & non interruptæ beatitudinis typum. Moses cum sex il-
los dies primos quibus factus est mundus a luce & mane in-
choatos ad vesperam terminatos dixisset: In septimo quo re-
quieuit deus ab operibus suis. Solius mane non autem & ves-
pere fecit mentionem: sed cuncta quæ de eo commemoranda
putauit æterne requiei & benedictionis luce conclusit. Quia si-
cut & supra meminimus cunctæ huius sæculi ætates sex in ge-
bus iusti domino cooperatę bonis operibus insistent: ita sunt
superna ordinatione dispositæ vt in primordiis suis singulæ
aliquid lactarum rerum habentes non paruis erūnarum tene-
bris pressurarūq; consumantur. Requies vero animarum: quã
pro bonis operibus in futuro sæculo percipiunt. Nulla vnq̃ cu-
ræ alicuius anxietate turbata deficiet: sed vbi tempus iudicii
& resurrectionis aduenerit: gloriosiore perpetue beatitudinis
perfectione complebitur. Comparatur his ætatibus sacratis-
simum dominicæ passionis sepulturæ & resurrectionis tem-
e iiii

pus. Legimus enim scribente euangelista Ioanne: quia Ihesus ante sex dies paschæ venit Bethaniam: vbi deuote mulieris officio Iudas offensus prodidit eum sacerdotum principibus. In crastinum autem ipse veniens super asino hierosolymam cum turba domino laudes canentium. Per continuos .v. dies insidiosos eorum questionibus appetitus. sexto demum die crucifixus est septima requieuit in sepulchro: octaua autem idest vna sabbati resurrexit a mortuis. Quia preteritis .v. mundi huius ætatibus: sancti nunquam reprobos infidias ab odia pati cessabunt. At in sexta qua dominus sua incarnatione confirmare in fide sua passionem redimere: ab inferis sua resurrectione & ascensione ad spem & dilectionem regni coelestis accedere dignatus est. Eximior beatorum martyrum virtus atrociora ab infidelibus persecutionem bello tollerauit: sed hæc tanto fortius vicere quanto certius nouere pro illo se pati qui secum passo prius latroni: sed tunc confitenti promissit. Hodie mecum eris in paradiso: quæ beatissima paradisi requies: quia non alium finem quam glorificæ resurrectionis habet initium hoc significaret volens euangelista Matheus cum domino sexta feria passum & sabbato sepultum esse scripsisset. Dicturus de resurrectione sic incipit. Vespere autem sabbati quæ lucefcit in prima sabbati. venit Maria magdalene & altera maria videre sepulchrum. Vesperum quippe sabbati quo dominus in sepulchro quieuit non in noctem tenebescere: sed lucefcere dicit in vna sabbati quia viddicet idem eius sepulchrum non corruptione suscepti corporis ad taminandum. Sed sicut Isaias ait: in virtutem videbitur deus deorum in sion. Quales adhuc venire possint ipse qui est via: & veritas: & vita testatur dominus: beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Ergo noster libellus de volubili ac fluctuago temporum lapsu descriptus. Oportunum de æterna stabilitate ac stabili æternitate habeat finem. Quem rogo si qui lectione digni rati fuerint: me suis in precibus domino commendent. piæque apud deum & proximis quantum valent agant industria. vt post temporales coelestium actionum sudores: æternam cuncti coelestium premiorum mereamur habere palmam.

F I N I S.